

การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิสากร คำคุ้ม

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

LEARNING PROMOTION IN THE DIGITAL ERA BY LIBRARIES IN
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

WISAKORN KHAMKHUM

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ART
(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

2018

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ในชุดดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน นางสาววิสากร คำคุ้ม

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารานุกรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ

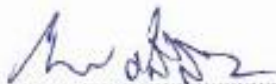
รองศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์พรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์

รองศาสตราจารย์ศศินันท์ เสรมฐวัฒน์บดี

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิบพงษ์ ปราบใหญ่)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปรียุทธกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์พรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศศินันท์ เสรมฐวัฒน์บดี)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน
 สังกัดกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน นางสาววิสากร คำคุ้ม

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2561

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์
3. รองศาสตราจารย์ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานครในการส่งเสริมการเรียนรู้ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ
ครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัด-
กรุงเทพมหานคร (3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริม
การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ
วุฒิการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด และ (4) เพื่อศึกษา
แนวทางในการจัดห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ในยุคดิจิทัล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ
แบบสอบถาม ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่เป็นอิสระ
ต่อกัน โดยใช้สถิติ t test (independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

(One-way ANOVA) โดยใช้สถิติ F test และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe' โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 คน โดยนำข้อมูลมาจัดกลุ่มและนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาความ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีห้องสมุดขนาด 1-2 ห้องเรียน มีครูบรรณารักษ์ 1 คน และมีนักเรียนจิตอาสา 6-10 คน แต่ส่วนใหญ่ไม่มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนได้ใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ร้อยละ 50.57 และมีบริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi) ร้อยละ 72.41 โดยห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดกิจกรรมบันทึกการอ่าน กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด และการจัดนิทรรศการวันสำคัญ ตามลำดับ นอกจากนี้ห้องสมุดยังได้จัดให้ครูพานักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุดในช่วงโมงเรียน และให้ครูยืมหนังสือไปไว้ในมุมหนังสือของห้องเรียน

2. ครูบรรณารักษ์โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการบริหาร และด้านการบริการ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านงานเทคนิค และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

3. ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสาขาวิชาอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวม และในด้านงานเทคนิคและงานบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และสังกัดโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ครูผู้สอน ครูบรรณารักษ์ และผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้
เสนอแนะว่าโรงเรียนควรจัดทำนโยบายและแผนงานพัฒนาห้องสมุดในการส่งเสริม
การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อให้การดำเนินงานของห้องสมุดสอดคล้อง และบรรลุผลตาม
เป้าหมายหลักของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุด
และการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจในการเข้าใช้บริการของนักเรียน รวมทั้ง
การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าถึงสารสนเทศได้สะดวก
และรวดเร็วยิ่งขึ้น

ABSTRACT

Thesis Title Learning Promotion in the Digital Era by
Libraries in Schools Under the Jurisdiction of
the Bangkok Metropolitan Administratio

Student's Name Miss Wisakorn Khamkhum

Degree Sought Master of Arts

Field of Study Library and Information Science

Academic Year 2018

Advisory Committee

- | | |
|--|-------------|
| 1. Asst. Prof. Dr. Prapat Pawinun | Chairperson |
| 2. Assoc. Prof. Dr. Pimonpan Prasertwong Raper | |
| 3. Assoc. Prof. Sasinan Setthawatbodee | |

In this thesis, the researcher investigates (1) the operation of libraries in schools under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration (BMA) in regard to learning promotion. The researcher also studies (2) the opinions of librarian teachers at these schools towards learning promotion in the digital era. Moreover, the researcher compares (3) the opinions of these librarian teachers towards learning promotion in the digital era as classified by the demographical characteristics of gender, age, educational level, field of study, work experience, and school size. Furthermore, finally, the researcher proposes (4) guidelines for organizing libraries in these schools.

The sample population consisted of 203 librarian teachers in schools under the jurisdiction of BMA.

The research instrument used to collect relevant quantitative data was a questionnaire. In addition, in gathering germane qualitative data, the researcher carried out in-depth interviews with 17 administrators, librarian teachers, and teachers at schools under the jurisdiction of BMA.

Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of percentage, mean, and standard deviation. The differences between means for two independent groups were tested using the independent samples *t* test, the one-way analysis of variance (ANOVA [F-test]), and Scheffé's multiple comparison method. Statistical significance was set at .05. Thence the data were categorized and presented descriptively.

Findings are as follows.

1. The highest proportion of schools under BMA had a library at a size of 1-2 classrooms with one librarian teacher and 6-10 student volunteers. The highest proportion did not have librarian assistant. School libraries had automated library program at 50.57 percent and had Internet connection (WIFI) at 72.41 percent. The highest proportion of libraries had such activities as reading records, storytelling, library week, and important day exhibitions, respectively. In addition, libraries organized time for teachers to take students to use libraries in their class time as well as allowed teachers to borrow books to put in the book corner of the classroom.

2. The librarian teachers under study exhibited their opinions concerning the organization of libraries for learning promotion in the digital

era overall at a moderate level. When considered in each aspect, the following was found. The opinions were at a high level in two aspects: administration and services. Two aspects were at a moderate level: technical work and instruction and study support.

3. The librarian teachers with education qualifications in library science and in other fields of study exhibited differences in their opinions towards learning promotion in the digital era of libraries in schools under BMA overall and in the aspects of technical work and services at the statistically significant level of .05.

4. The librarian teachers under study with differences in gender, age, educational level, work experience, and school size exhibited no differences in their opinions toward learning promotion in the digital era of libraries under study overall and in each aspect.

5. Teachers, librarian teachers, and school administrators proposed that schools should have a policy and plan for the development of libraries for learning promotion in the digital era. This will ensure that the operation of libraries congruent and reach the main target of the school. Attention should be paid on the library environment and the organization of activities to attract the interest of students to use the service. The automated library system should be developed to assist the students to access information in a speedy and more convenient manner.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ เรพเพอร์ และรองศาสตราจารย์ศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามและให้การสัมภาษณ์

ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ทุกคนที่ให้การช่วยเหลือในการจัดเก็บข้อมูล และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นแหล่งให้เรียนรู้ชีวิตและสังคมของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน

วิสากร คำคุ้ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(10)
สารบัญตาราง.....	(13)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดโรงเรียนในยุคดิจิทัล.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	41

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริม การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร	44
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริม การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะ	90
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถาม.....	94
ข แบบสัมภาษณ์.....	102
บรรณานุกรม	105
ประวัติผู้เขียน.....	110

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของครูบรรณารักษ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน	36
2 จำนวนและร้อยละ ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสาขาวิชา- ที่สำเร็จการศึกษา.....	45
3 จำนวนและร้อยละ ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุด และขนาดโรงเรียนที่สังกัด	46
4 จำนวนและร้อยละของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	47
5 จำนวนและร้อยละของผู้ช่วยบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	47
6 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจิตอาสาห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	48
7 จำนวนและร้อยละขนาดของห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	48
8 จำนวนและร้อยละสถิติการยืมหนังสือต่อวันของห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	49
9 จำนวนและร้อยละสถิติผู้เข้าใช้บริการต่อวันของห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	49
10 จำนวนและร้อยละโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติของห้องสมุด โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	50

ตาราง	หน้า
11 จำนวนและร้อยละคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากร- สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต.....	50
12 จำนวนและร้อยละบริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi).....	51
13 จำนวนและร้อยละการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	51
14 จำนวนและร้อยละบริการสำหรับครูของห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	52
15 จำนวนและร้อยละบริการสำหรับนักเรียนของห้องสมุดโรงเรียนสังกัด- กรุงเทพมหานคร	53
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	54
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการบริหาร.....	55
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านงานเทคนิค.....	56
19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการบริการ	58
20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน	60

21	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ.....	62
22	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	62
23	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา.....	63
24	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	64
25	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน.....	65
26	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	67
27	จำนวนและร้อยละ ของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ทุกคนสามารถแสวงหา และเรียนรู้ได้โดยไม่มีขอบเขต (อภิรดี อันประเสริฐ, 2554, หน้า 50) จากความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านถึงกันได้รวดเร็ว (สำนักอุทยานการเรียนรู้, 2557, หน้า 3) ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และทางการศึกษา ทำให้มี ความจำเป็นในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อมุ่งสร้างคนหรือผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม (อภิรดี อันประเสริฐ, 2554, หน้า 50) การพัฒนาทางการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อม รับสถานการณ์ในอนาคต (นวพร ชลารักษ์, 2558, หน้า 65) สังคมกับการเรียนรู้เป็นสิ่ง ควบคู่กัน และต่างก็เป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำสังคมไปสู่สังคมการเรียนรู้ได้ (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2558, หน้า 104, 107-108)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวง- ศึกษาธิการ, 2546, หน้า 11) การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนา ความรู้ ความคิด ของเด็กและเยาวชน ให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ (บุษกร เลิศวิระศิริกุล, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และพฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2557, หน้า 48) การศึกษาเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญในการสร้าง “พลเมือง” และหล่อหลอมคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

แต่ละสังคม ประเทศไทยใช้ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความเป็นพลเมืองดี มาตั้งแต่ยุคแรกของการกำเนิดการศึกษาในระบบโรงเรียน (วัชรฤทัย บุญอินทร์, 2559, หน้า 73)

ในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคสมัยที่วิถีชีวิตแวดล้อมไปด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการเข้าถึงความรู้ของคนรุ่นใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องผ่านการศึกษาในระบบหรือห้องเรียนในโรงเรียนเท่านั้น (สำนักอุทยานการเรียนรู้, 2557, หน้า 4) การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (technology-based learning) ครอบคลุมวิธีการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท เช่น อินเทอร์เน็ต (internet) อินทราเน็ต (intranet) เอ็กซ์ทราเน็ต (extranet) การถ่ายทอดผ่านดาวเทียม (satellite broadcast) แถบบันทึกเสียงและวิดีโอเทป (audio/video tape) และซีดีรอม (CD-ROM) เป็นต้น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีความสำคัญมากขึ้น แต่จากการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งของเทคโนโลยีทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ และเตรียมพร้อมตนเองเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้ในการเรียนการสอน (สุวณี อึ้งวารกร, 2558, หน้า 70)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นจำเป็นจะต้องสร้างระบบส่งเสริมเพิ่มขึ้นจากทักษะเฉพาะด้าน องค์ความรู้ ความชำนาญและความสามารถในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนรอบรู้ มีความสามารถที่จำเป็นและหลากหลาย (สุวณี อึ้งวารกร, 2558, หน้า 68) โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งสารสนเทศทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

ห้องสมุด มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดหา จัดเก็บ และให้บริการสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (จิตภา มีเพชร, 2552, หน้า 22) เป็นสถานที่สำหรับการติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทั้งภายในและภายนอกประเทศทั่วโลก ทำให้คนรู้จักทันโลก ทันเหตุการณ์ และวิทยาการต่าง ๆ (สุชุม เฉลยทรัพย์, 2552, หน้า 76) ห้องสมุดเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคม และมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ในการที่จะหาความรู้ หรือค้นคว้าหาคำตอบให้แก่ตนเอง (พรชนิตว์ สีนาราชม, 2548, บทนำ) ห้องสมุดเป็นงานที่มีส่วนส่งเสริมการศึกษาทั้งโดยตรงและทางอ้อม (สุวิมล ธนะผลเลิศ, 2552, หน้า 127) ห้องสมุดมีความสำคัญ

ต่อกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ใฝ่เรียน ใฝ่ค้นคว้าหาข้อมูล จำเป็นต้องมีการสอนและแนะนำวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (จิตภา มีเพชร, 2552, หน้า 23) ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ และ วัสดุไม่ตีพิมพ์ เพื่อให้ผู้ใช้ได้ค้นคว้าตอบสนองตามความต้องการ (สุนิษา ชันนุ้ย, 2550, หน้า 136) ในอดีตที่ผ่านมาห้องสมุดให้ความสำคัญกับสื่อสิ่งพิมพ์เท่านั้น เมื่อสังคมเจริญขึ้นได้มีสื่อชนิดต่าง ๆ ออกมามากมาย และในวงการศึกษาก็ให้ความสนใจต่อเทคโนโลยี การศึกษาและการสอนมากขึ้น และผู้รับบริการห้องสมุดเริ่มตระหนักว่าเฉพาะสิ่งพิมพ์ ในห้องสมุดไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าอย่างเคยเป็นมา (พรชนิตว์ ถิ่นาราม, 2548, บทนำ)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน การที่สถานศึกษา จะสร้างนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าใฝ่หาความรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนย่อมต้องอาศัย ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, คำนำ) ห้องสมุดโรงเรียนซึ่งถือเป็นรากฐานที่จะศึกษาในขั้นสูงต่อไป หรือเป็นรากฐาน การปลูกฝังให้รักการอ่าน การค้นคว้าตลอดชีวิต ผู้บริหาร บรรณารักษ์ และผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายจะต้องปรับเปลี่ยนให้ห้องสมุดโรงเรียน มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สังคม ชุมชน ส่งเสริมให้ครู นักเรียน มีความสุข มีเสรีภาพในการเรียนรู้ มีอิสรภาพในการศึกษาค้นคว้า นักเรียนสามารถพัฒนาและเติบโต ในกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ช่วงวัย รู้จักรับรู้กฎระเบียบ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน และรักษาทรัพยากรเพื่อส่วนรวม (สุวิมล ธนะผลเลิศ, 2552, หน้า 134) ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญและ จำเป็นต่อการสนับสนุนการเรียนการสอนในทุกโรงเรียนเพราะห้องสมุดมีบทบาทสำคัญ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมนอกหลักสูตร และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งนักเรียนจะได้รับประโยชน์ทั้งด้านความรู้ และความเพลิดเพลิน (บุษกร เลิศวีระศิริกุล, 2553, หน้า 18) ห้องสมุดเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ เป็นที่ที่ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร หนังสือและสื่อในห้องสมุดน่านักเรียน ไปสู่ประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งมีทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน ทั้งยังช่วยเสริมสร้าง

จินตนาการ และสร้างความตระหนักและเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนที่ที่หลากหลาย ห้องสมุดโรงเรียนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนด้วยเช่นกัน ห้องสมุดโรงเรียนจะไม่ใช้สถานที่ที่จัดเก็บหนังสืออย่างเดียว หากจะต้องจัดการให้เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือศูนย์วิทยบริการ ที่รวบรวมทรัพยากรหลากหลายประเภท และยังต้องมีการให้บริการเป็นเครือข่ายที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศในห้องสมุดได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม (สุวิมล ชนะผลเลิศ, 2552, หน้า 128) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และการส่งเสริมการอ่านสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่แน่นอน และมีความซับซ้อนของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 3)

การปรับเปลี่ยน และพัฒนาห้องสมุดในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ แต่ไม่ใช่เฉพาะเพียงระบบงานห้องสมุดเท่านั้นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง บรรณารักษ์ผู้ที่ทำงานในห้องสมุดก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่ของตัวเองด้วยเช่นกัน เพราะว่า การดำเนินงานทุกอย่างจะขับเคลื่อนไปในทิศทางใด ขึ้นอยู่กับบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (สุนิษา ชันนุ้ย, 2550, หน้า 137-138) วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก อันเกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้โลกก้าวเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัล เกิดการปรับเปลี่ยนในวิชาชีพและบทบาทอย่างกว้างขวางทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทความรู้ ความสามารถให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง (ชลวรรณ ขุนไพจิต, 2550, หน้า 140) วิชาชีพบรรณารักษ์จัดได้ว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องอาศัยทั้งความรู้เชิงทฤษฎี และความรู้เชิงปฏิบัติ (สุวิมล ชนะผลเลิศ, 2552, หน้า 128-129)

การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประสบปัญหาไม่มีตำแหน่งครูบรรณารักษ์ในโครงสร้างอัตราค่าจ้างโดยให้ครูวิชาอื่นมาทำหน้าที่เป็นครูบรรณารักษ์ห้องสมุดซึ่งส่งผล

กระทบถึงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและการพัฒนาการศึกษาของประเทศโดยรวม (สุวิมล ชนะพลเลิศ, 2552, หน้า 132-133) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 27) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องสมุด โดยได้กำหนดไว้ในมาตรฐาน ที่ 8 ของมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนว่า ครูหรือบุคลากรทำหน้าที่บรรณารักษ์มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง หรือศึกษาต่อ เป็นสมาชิกสมาคม ชมรม หรือกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด และมีวุฒิ บรรณารักษศาสตร์หรือสารสนเทศศาสตร์ หรือผ่านการศึกษาอบรมด้านงานห้องสมุด

นอกจากนี้ ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีในการทำงานห้องสมุด ทำให้ห้องสมุดไม่สามารถพัฒนาและก้าวทันการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีทิศทางในการสร้างเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนบทบาทจากครูสอน เป็นครูที่เลี้ยงหรือครูฝึก การเรียนแบบบูรณาการ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียน ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากสื่อการสอนทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทั้งในห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ทั่วโลก (ชวลิต โพธิ์นคร, 2560) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาครูบรรณารักษ์ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงภาวะแวดล้อมที่กำลังรุกคืบเข้ามาอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ตำแหน่งครูบรรณารักษ์ไม่ได้ลดความสำคัญหรือสูญหายไปจากห้องสมุดโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการส่งเสริมการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัย การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ครูบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
3. ครูบรรณารักษ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
4. ครูบรรณารักษ์ที่มีสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
5. ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

6. ครูบรรณารักษ์ที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 431 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 203 คน

2. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 ท่าน โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (purposive sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่

1.1 เพศ แบ่งเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ แบ่งเป็น

1.2.1 ไม่เกิน 30 ปี

1.2.2 31-40 ปี

1.2.3 41-50 ปี

1.2.4 51-60 ปี

1.3 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น

1.3.1 ปริญญาตรี

1.3.2 ปริญญาโท

1.4 สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น

1.4.1 บรรณารักษศาสตร์

1.4.2 สาขาวิชาอื่น

1.5 ประสบการณ์ปฏิบัติงาน แบ่งเป็น

1.5.1 1-5 ปี

1.5.2 6-10 ปี

1.5.3 11-15 ปี

1.5.4 16 ปีขึ้นไป

1.6 ขนาดโรงเรียนที่สังกัด แบ่งเป็น

1.6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

1.6.2 โรงเรียนขนาดกลาง

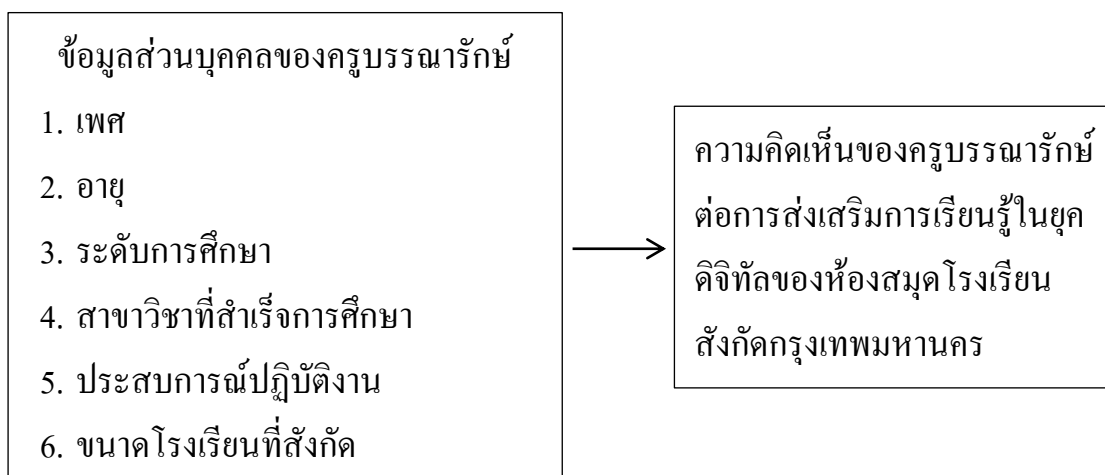
1.6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้
ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ หมายถึง ครูที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง ห้องสมุดของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด จุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้ง ประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล

4. ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคสมัยที่สื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์ดิจิทัล เช่น ทีวี วีดีโอ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวัน

5. การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล หมายถึง การเรียนรู้ในรูปแบบที่ใช้ เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน มีการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม ในการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สนใจ ใฝ่เรียนรู้ สนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น

6. การจัดห้องสมุดในยุคดิจิทัล หมายถึง การจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ใน รูปแบบดิจิทัล และมีการออกแบบระบบการเข้าถึงสารสนเทศและเครื่องมือที่ช่วยค้นหา สารสนเทศและการให้บริการสารสนเทศดิจิทัล

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์การประเมิน ขนาดห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ของมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงาน- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2556 โดยแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 400 คน

โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์โดยตรงต่อครูบรรณารักษ์ในการพัฒนาตนเอง และการพัฒนางานห้องสมุดโรงเรียน ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการส่งเสริม การเรียนรู้

2. ได้ทราบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการพัฒนาห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดโรงเรียนในยุคดิจิทัล
 - 2.1 ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน
 - 2.2 บทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดโรงเรียน
 - 2.3 การจัดห้องสมุดโรงเรียนในยุคดิจิทัล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเทศไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นมากขึ้น เป็นโลกไร้พรมแดน โดยมีการเคลื่อนย้ายคน เงินทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยี ข่าวสาร สินค้าและบริการอย่างเสรี ทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดโลก การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพของมนุษย์ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโต

อย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 3-4)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม และจริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่ตอบสนองการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า ก) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนา (1) คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาประเทศ ในอนาคต (2) กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ (3) มุ่งองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (4) คนไทยได้รับโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ (5) ระบบบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 50)

การนำแผนพัฒนาการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ โดยขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมุ่งพัฒนาโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อม และคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (โรงเรียน ICU ทั่วประเทศ) ให้มีห้องเรียนที่เพียงพอ มีครูครบชั้น มีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครบครัน มีโรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ มีบรรยากาศและสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในพื้นที่ตามภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โดยอาศัยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กร ชุมชน และบรรณรักษ์อย่างต่อเนื่องให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ และพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้สามารถเข้าถึงง่ายในทุกพื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีเครือข่ายเรียนรู้ทางการศึกษาทั้งระบบ ให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLIT, DLTV) ที่มีประสิทธิภาพสูง และสนับสนุนทรัพยากรให้โรงเรียนที่ขาดแคลนได้รับอุปกรณ์เครื่องมือ Hardware และ Software ที่ทันสมัย มารองรับการศึกษาทางไกล มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง Fiber Optic และอินเทอร์เน็ตไร้สาย ให้สามารถใช้งานด้านการศึกษาอย่างไม่จำกัด สามารถส่งข้อมูลจำนวนมากได้อย่างครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ในระบบ Wifi จัดระบบการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (virtual classroom) มีระบบฐานข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา พัฒนาห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-library) ให้ได้มาตรฐาน เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พัฒนาคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) อย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะ และสร้างนวัตกรรมพัฒนาบทเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (online tutoring) ด้วยตนเองของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 61-62)

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st century learning) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาและความเชี่ยวชาญ เน้นความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากกว่าความรู้แบบผิวเผิน หลักสูตรจะเป็นเชิงสหวิทยาการ (interdisciplinary) เน้นคุณลักษณะเชิงวิพากษ์ (critical attributes) ยึดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (project-based learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) และการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐาน (situation & scenario-based learning) (อดุลย์ ไทรเล็กทิม, 2559, หน้า 399)

ความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า

ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้ใช้คำว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยตรง แต่ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาจะเข้าใจตรงกันว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด คือ ผู้เรียนเป็นสำคัญ (learner-centred) หรือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (student-centred หรือ child-centered) นั้นเอง (อคุลย์ ไทรเล็กทิม, 2559, หน้า 397)

การจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สารกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543, หน้า 20) มีการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาและสังมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (อรนุช ลิมตศิริ, 2557, หน้า 65) และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้ โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการ กระบวนการ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

ความรู้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากการสำรวจ ทดลองใช้แนวคิด และวิธีการต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุดจากการเรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน มีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สังคมปรารถนา (อรนุช ลิมตศิริ, 2557, หน้า 76)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เน้นกระบวนการคิด การมีส่วนร่วม และการพัฒนาพฤติกรรมและค่านิยม เพื่อเป็นเครื่องมือพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร โดยผ่านวิธีการสอน

และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้สอนจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เลือกใช้รูปแบบการสอน วิธีสอน และเทคนิคการสอนที่เหมาะสม ผ่านสื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ควรเป็นแบบร่วมมือกัน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตามศักยภาพ ตามความแตกต่างของแต่ละคนทั้งในด้านเชาวน์ปัญญา บุคลิกภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมอื่น ๆ ให้ความสำคัญกับความรู้สึนึกคิด และค่านิยมของผู้เรียนให้มีโอกาสแสดงออกได้มากที่สุด (อดุลย์ ไทรเล็กทิม, 2559, หน้า 397) กลวิธีการสอนผู้เรียนเป็นสำคัญ (learner-centred strategy) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ลงมือกระทำด้วยตนเอง (learning by doing) วิธีสอนที่ดีจึงต้องส่งเสริมกระตุ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนให้มากขึ้นมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน ครูผู้สอนลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้มากขึ้น ความรู้จะเกิดจากกิจกรรมที่เน้นการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ไขปัญหาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนความรู้ของผู้เรียนในลักษณะของ Active Learning มากขึ้น และใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ บุคคล สถานที่ รวมถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้จึงควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชน ภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้แบบเปิด (open courseware) ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางมากขึ้น ในทุกที่ ทุกเวลา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยที่ควรเน้นให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ ประเมินค่าข้อมูลสารสนเทศที่จะนำมาใช้ด้วย (อดุลย์ ไทรเล็กทิม, 2559, หน้า 401-402)

ในสังคมศตวรรษที่ 21 สิ่งที่สำคัญกว่าความรู้ก็คือทักษะในการเรียนรู้ ทักษะในการทำงาน และทักษะการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เราสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายและหลากหลาย มนุษย์มีความสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ได้แก่ (1) การมีอิสระในการเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือถนัด (2) การมีกระบวนการ

เรียนรู้ที่มีความหมายกับผู้เรียน ด้วยการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ระหว่างความรู้ที่มีอยู่กับประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ เกิดเป็นองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นด้วยตนเอง และ (3) การสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างสะดวก เช่น หนังสือ สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (สำนักอุทยานการเรียนรู้, 2560ข, หน้า 211-212)

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดของการจัดการเรียนรู้เน้นความสำคัญที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะการใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเกต การรวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติจริง เรียนรู้อย่างมีความสุขจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จากง่ายสู่ยาก จากรูปธรรมสู่นามธรรม โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นสื่อ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นผู้รับฟัง ผู้เสนอแนะ ผู้ร่วมเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษาสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด (กลุ่มส่งเสริมวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2550, หน้า 3)

การจัดให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวันและมีคุณสมบัติตรงกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (ชนาธิป พรกุล, 2555, หน้า 16)

หลักการจัดการศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ คือ สารเนื้อหาในการศึกษา

หลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ โดยเฉพาะหลักสูตรแกนกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ และให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วยครูผู้สอน ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ วิชาชีพใหม่ ๆ และวิทยาการด้านการเรียนการสอนตลอดเวลา สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลให้สิ่งเหล่านี้มีอย่างเพียงพอ และอยู่ในสภาพใช้งานได้ รูปแบบวิธีการเรียนการสอน “ปฏิรูปการเรียนรู้” นำไปสู่กระบวนการเรียน

การสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรม การนำชมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ นี้ ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา โดยผู้บริหาร มีหน้าที่จัดการศึกษาให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และบุคลากรทางการศึกษา เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการ และสุขอนามัย ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการศึกษา เงินทุนสนับสนุน ผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาล ผู้ปกครอง และชุมชน ในการระดมทุนเพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม อาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อม ที่ใช้ในการจัดการศึกษาเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ โดยผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแล ให้เพียงพอ ปลอดภัย และมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนครูต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม และผู้เรียน เป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมินและการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง (ณัฐ วัฒนพานิช, 2557, หน้า 22-24)

Haycock (1995a, 1995b) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างห้องสมุดโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน ดังนี้ (1) ห้องสมุดที่ดีและการบริการของครูบรรณารักษ์ จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการศึกษาค้นคว้า (2) การอ่านของนักเรียนจะมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจ และความสามารถในการแสดงความคิดเห็นหรือการพรรณนาความ (3) การอ่านของนักเรียนปรากฏชัดเจนในห้องสมุดโรงเรียนมากกว่าสถานที่อื่น (4) การให้คำแนะนำของครูบรรณารักษ์จะช่วยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูล และเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น และ (5) โรงเรียนที่มีครูบรรณารักษ์และทำงานเต็มเวลาในห้องสมุด จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่าน มีทักษะในการเรียน และการใช้ข้อมูล รวมทั้งการใช้หนังสืออ้างอิงมากกว่าโรงเรียนที่ไม่มีครูบรรณารักษ์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดโรงเรียนในยุคดิจิทัล

ห้องสมุด (libraries) คือ แหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท ทั้งที่เป็น วัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ มีการเลือก และจัดหา ให้สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้ใช้ (รุ่งฤดี อภิวัฒน์ศร, 2550, หน้า 9) มีบรรณารักษ์ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นผู้บริหารจัดการและจัดดำเนินการตาม ระบบสากลอย่างมีระเบียบ เพื่อบริการผู้ใช้ โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และความจรรโลงใจ ตามความต้องการของผู้ใช้แต่ละบุคคล (พิมพ์พรรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์ และคนอื่น ๆ, 2558, หน้า 24)

ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู มีการจัดหาวัสดุตามหลักสูตรเพื่อให้บริการแก่นักเรียน และครู เป็นสถานที่ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อพัฒนาการอ่านและ การศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้น ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต (พิมพ์พรรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์ และคนอื่น ๆ, 2558, หน้า 29) ห้องสมุดโรงเรียน รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทั้งวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ที่ให้ความรู้ทุกสาขาวิชา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นการปูพื้นฐานการใช้ห้องสมุดของนักเรียนในการนำไปสู่ การค้นคว้าที่หลากหลาย (จิตาภา มีเพชร, 2552, หน้า 22) มีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย ได้แก่ สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ คู่มือการสอน หนังสืออ้างอิง วารสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อทัศนวัสดุ เช่น สไลด์ วิดิทัศน์ แผนที่ ลูกโลก ซีดี-รอม เป็นต้น โดยมีการจัดบริหารงานในพื้นที่เฉพาะ ซึ่งอาจเป็นอาคารหรือห้องใดห้องหนึ่ง โดยมีครู บรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ หรือครูที่ทางโรงเรียนพิจารณาแล้วว่า เหมาะสม ที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานห้องสมุด (พรชนิตว์ ลีนาราช, 2548, หน้า 2)

การศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) มุ่งให้นักเรียน นักศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รอบรู้ในวิทยาการ เชี่ยวชาญในงานวิชาชีพและ ทนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลก จึงให้ความสำคัญกับห้องสมุด กล่าวคือ ห้องสมุดเป็น

แหล่งรวบรวมวิทยาการรูปแบบต่าง ๆ จัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้ใช้สามารถค้นคว้า ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้ทุกสาขาวิชา จากสื่อที่หลากหลายประเภท ผู้ใช้บริการ สามารถเลือกศึกษาค้นคว้าได้โดยอิสระ ทำให้สามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกันได้ เป็นแหล่งบริการเพื่อการศึกษา มีบริการช่วยค้นคว้าและเสนอแนะการอ่าน เป็นสถานที่ที่ผู้ใช้สามารถเข้ามาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ห้องสมุดจัดหาทรัพยากร- สารสนเทศใหม่ ๆ เข้ามาให้บริการอย่างสม่ำเสมอ มีระบบการจัดการ เพื่อให้การดำเนินงาน ด้านการบริการเป็นที่พึงพอใจของผู้มาใช้บริการ มีกฎระเบียบ ข้อควรปฏิบัติในการใช้ บริการของห้องสมุดร่วมกัน เป็นการฝึกผู้ใช้ให้รู้จักใช้สาธารณประโยชน์ เรียนรู้การอยู่ ร่วมกันในสังคมอย่างดี (รุ่งฤดี อุทวัฒน์สร, 2550, หน้า 9-10) นอกจากนี้ พรชนิตว์ ดินาราช (2548, บทนำ) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของห้องสมุด เป็นแหล่งรวบรวม สรรพวิทยาการต่าง ๆ โดยผู้รับบริการสามารถเข้าศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ทุกแขนงวิชา เป็นสถานที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาตลอดชีวิต ช่วยให้ผู้รับบริการ มีความรู้ที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของโลก รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งยังช่วยให้ผู้ใช้ รู้จักการใช้และระวังรักษาทรัพยากรสารสนเทศสมบัติร่วมกัน

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดแต่ละประเภทอาจจะแตกต่างกัน แต่โดยทั่ว ๆ ไป จะมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ เพื่อการศึกษา เพื่อให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อการค้นคว้า วิจัย เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ และเพื่อนันทนาการหรือพักผ่อนหย่อนใจ (รุ่งฤดี อุทวัฒน์สร, 2550, หน้า 11) ซึ่ง พิมลพรรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์ และคนอื่น ๆ (2558, หน้า 24) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดในแต่ละด้าน ดังนี้ (1) เพื่อการศึกษา (education) ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางเพื่อบริการการศึกษาแก่ประชาชนโดยไม่เลือกเพศ วัย และพื้นฐาน ความรู้ เป็นตลาดวิชาที่ผู้สนใจสามารถเลือกสรรใช้ได้ตลอดเวลาทุกโอกาส (2) เพื่อข่าวสาร ความรู้ (information) ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่ให้ ความรู้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และบริการข่าวสารทันสมัยแก่ผู้ใช้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ใช้ ได้รับสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการด้วยบริการที่สะดวกรวดเร็ว (3) เพื่อการค้นคว้าวิจัย (research) ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของการค้นคว้า วิจัยในแขนงวิชาต่าง ๆ ให้แตกฉาน ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อความก้าวหน้าของวิทยาการสาขานั้น ๆ (4) เพื่อความจรรโลงใจ (inspiration) ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของการอ่านที่ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน

ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามแก่ชีวิต ซึ่งมีผลสะท้อนถึงสังคมส่วนรวม และ (5) เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (recreation) หมายถึง ห้องสมุดเป็นแหล่งพักใจให้คลายจากความกังวล ความเคร่งเครียด และเพื่อหาความรื่นรมย์ในยามว่าง สรุปได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้รับความรู้ ข่าวสาร สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ตามต้องการ สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งยังช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน สร้างความจรรโลงใจ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

บทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนสนับสนุนระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการหาความรู้และหาวิธีการแห่งปัญญา ห้องสมุดจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษาค้นคว้า เพื่อปลูกฝังนิสัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต เป็นศูนย์กลางในการอ่าน มีบรรณารักษ์ทำหน้าที่ให้บริการแนะแนวการอ่าน เพื่อแนะนำให้นักเรียนรู้จักเลือกอ่านหนังสือ แนะนำวิธีการอ่านเป็นขั้นตอนตามสติปัญญาและความสามารถของนักเรียน และเป็นศูนย์กลางสื่อการสอนของครู ห้องสมุดโรงเรียนนอกจากส่งเสริมการเรียนของนักเรียนแล้วนั้นยังส่งเสริมการสอนของครูด้วย บรรณารักษ์จึงต้องติดตามหลักสูตรและความเคลื่อนไหวทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้เตรียมสื่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสมสำหรับเป็นอุปกรณ์การสอนสำหรับครู (พิมลพรรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์ และคนอื่น ๆ, 2558, หน้า 32)

Lonsdale (2003, p. 1) กล่าวว่า ห้องสมุดมีบทบาทต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน คือ (1) การจัดห้องสมุดให้ดียิ่งขึ้นต้องมีบุคลากร ทรัพยากรสารสนเทศ และงบประมาณที่เพียงพอจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน (2) การจัดเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนโดยการเชื่อมระบบสารสนเทศของห้องสมุดเข้าสู่ห้องเรียนช่วยทำให้การเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (3) คุณภาพของทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดจะมีความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน (4) นักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอจะมีผลต่อคะแนนสอบและผลสัมฤทธิ์ในการเรียน (5) ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครูบรรณารักษ์โดยการร่วมมือกันในการวางแผนการสอน

การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดและพัฒนาครูผู้สอน จะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (6) สื่อการอ่านที่เพียงพอและมีคุณภาพจะช่วยให้นักเรียนมีการอ่านหนังสือมากขึ้น และอ่านด้วยความเต็มใจในเวลาว่าง ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาคำศัพท์ การเขียน หรือการสะกดคำที่ถูกต้อง รวมทั้งความสามารถด้านไวยากรณ์ทางภาษา (7) การบูรณาการการรู้สารสนเทศเข้าสู่หลักสูตรการเรียนจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะการค้นหาสารสนเทศและการเรียนรู้ได้มากขึ้น และ (8) ห้องสมุดควรช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจ เห็นคุณค่าในตนเอง และมีความรับผิดชอบในการเรียนด้วยตนเอง

เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนสำคัญของชีวิตมนุษย์ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลกำลังจะกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคมอนาคต การค้นหาข้อมูล การใช้อีเมล และโซเชียลเน็ตเวิร์ค เป็นวิธีการสื่อสารที่สำคัญระหว่างผู้คนทั่วโลก การซื้อขายสินค้าแบบออนไลน์ แม้แต่การให้บริการของภาครัฐก็พยายามที่จะปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัล เช่นกัน เด็กและคนรุ่นใหม่มีอาหหลักเลียง การเรียนรู้ การใช้งาน และการควบคุมเทคโนโลยีดิจิทัล แต่คนที่เกิดในยุคก่อนดิจิทัล ก็ยังมีข้อกังขาที่จะอนุญาตให้เด็กคลุกคลีกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยเหตุผลด้านความไม่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัย ผลกระทบด้านสุขภาพ และพิษภัยที่อาจมาพร้อมกับเทคโนโลยี รวมทั้งคำถามว่าเด็กควรจะเริ่มเรียนรู้คอมพิวเตอร์ตั้งแต่อายุเท่าใด ในขณะที่ข้อถกเถียงดังกล่าวยังไม่มีข้อมูลโลกแห่งการเรียนรู้กำลังเคลื่อนไปข้างหน้าไม่หยุดยั้ง กระบวนการและเครื่องมือการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ สำหรับเด็กยุคดิจิทัลเกิดขึ้นอย่างหลากหลายและรวดเร็วในหลายประเทศทั่วโลก (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2560ค, หน้า 179)

บทบาทที่สำคัญอีกประการของห้องสมุดในยุคดิจิทัล คือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อให้บริการชุมชน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือและอบรมเพื่อยกระดับการรู้สารสนเทศดิจิทัลให้กับผู้ใช้บริการ จัดให้ผู้ให้บริการเข้าถึงเนื้อหาสาระในรูปแบบดิจิทัลและสนับสนุนให้สร้างเนื้อหาของตนเองในรูปแบบดิจิทัลได้ และห้องสมุดควรจัดหาเทคโนโลยีที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการ และสนับสนุนด้านการศึกษา (เจิ้ง ฉู่ เสียน, 2557, หน้า 33-34)

การพัฒนาเด็กแบบรอบด้านนั้น ผู้ใหญ่ไม่ควรมองเพียงแค่ประโยชน์ของการใช้สื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ดิจิทัลในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเท่านั้น แต่ควรมองไป

ให้ไกลกว่านั้นอีกคือการให้เด็กอยู่กับสื่อในยุคดิจิทัลเร็วเกินไปและมากเกินไปนั้น จะส่งผลเสียต่อการพัฒนาสมอง พฤติกรรม อารมณ์ และสังคมของเด็ก ดังนั้น พ่อแม่ควร เข้าใจพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เหมาะสมตามวัย กำหนดการเข้าถึง ดิจิทัลมีเดียให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ในวัยเด็กเล็กไม่ควรให้อยู่กับสื่อดิจิทัลมากเกินไป จะส่งผลเสียมากกว่าผลดี (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2558, หน้า 82)

การจัดห้องสมุดโรงเรียนในยุคดิจิทัล

ห้องสมุดมีพัฒนาการมาหลายยุค ตั้งแต่ยุคแรกของนวัตกรรมหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ มาเป็นยุคที่ห้องสมุดมีสื่อโสตทัศนมาจนถึงยุคปัจจุบัน คือ ยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทในการดำเนินชีวิตในทุกด้าน ยุคที่ก้าวสู่สังคมฐานความรู้ เป็นการนำความรู้ที่ได้ จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดนวัตกรรมขึ้นในสังคม (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2548, หน้า 124) ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เพื่อให้ผู้ใช้ได้ค้นคว้าตอบสนองตามความต้องการ ด้วยสภาพปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ ความรู้ต่าง ๆ ถูกนำเข้าสู่ระบบดิจิทัลมากขึ้น ห้องสมุดซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการ ทางด้านสารสนเทศ จึงจำเป็นต้องที่จะต้องมีการพัฒนา ปรับเปลี่ยน เพื่อให้มีศักยภาพ แห่งการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการจัดการข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อความสะดวก และรวดเร็วในการนำ ข้อมูลนั้นมาใช้ ก่อให้เกิดการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ได้ครบถ้วน รวดเร็ว (สุนิษา ชันนุ้ย, 2550, หน้า 136)

ลักษณะของห้องสมุดยุคใหม่มีความแตกต่างจากห้องสมุดในสมัยก่อน (classic library) เป็นห้องสมุดที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบห้องสมุดอัตโนมัติมีการบริหารงานแบบใหม่ให้สอดคล้อง กับสภาพปัจจุบันและอนาคต มีสารสนเทศหลายรูปแบบเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถในการสืบค้นสารสนเทศด้วยตนเอง รวมถึงการจัดบริการตามความต้องการ ของผู้ใช้บริการ ห้องสมุดยุคใหม่เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในห้องสมุด

มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงตามลำดับอย่างรวดเร็ว (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557, หน้า 9) ตลอดยุคสมัยที่ผ่านมา ห้องสมุดเป็นสถานที่สำหรับใช้เก็บรักษา และเผยแพร่ความรู้ การกำเนิดของอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับความรู้ ทั้งในการสร้างความรู้และการรับรู้ ในปัจจุบันห้องสมุดดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเทคนิคที่เต็มไปด้วยข้อมูลดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และระบบคลาวด์ (cloud computing) ห้องสมุดจึงจำเป็นที่จะต้องปรับนโยบายการบริหารจัดการ และการให้บริการให้เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน (เจิ้ง ฉู่ เสียน, 2557, หน้า 32)

Belshaw (อ้างถึงใน สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2560ก, หน้า 194-195) ได้สร้างโมเดล คุณลักษณะ 8 ประการของการรู้ดิจิทัล (the 8 elements of digital literacy) เพราะมองเห็นข้อจำกัดของการสอนทักษะดิจิทัลที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ อย่างห้องสมุด ซึ่งมุ่งให้การเรียนรู้เพียงด้านเดียว คือ ด้านความรู้ (cognitive) แต่ยังขาดมุมมองอย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงให้เห็นคุณลักษณะที่ควรจะเป็นของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ซึ่งยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายด้าน ได้แก่ (1) วิถีชีวิต (cultural) คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของโลกอินเทอร์เน็ตและสิ่งแวดล้อมดิจิทัล (2) ความรู้ (cognitive) เป็นเรื่องของทักษะไอที คือ สามารถใช้งานอุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลได้อย่างหลากหลาย มีความคุ้นเคยกับฟีเจอร์ทั่วไปของเครื่องมือดิจิทัลซึ่งจะทำให้สามารถเรียนรู้ซอฟต์แวร์ที่ไม่เคยใช้มาก่อนได้ มีความเข้าใจแนวคิดหรือสัญลักษณ์ของโลกดิจิทัล เช่น แท็ก แฮชแท็ก (3) การใช้งาน (constructive) เข้าใจเรื่อง “การสร้างสรรค์ผลงาน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเนื้อหาของผู้อื่นมาใช้งานอย่างเหมาะสม สามารถใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ เคารพในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น จำแนกได้ระหว่างการนำงานของผู้อื่นมาทำซ้ำและประยุกต์ใช้ (4) การสื่อสาร (communicate) เข้าใจวัตถุประสงค์ที่หลากหลายของเครื่องมือออนไลน์ชนิดต่าง ๆ และรู้จักที่จะสื่อสารในพื้นที่ดิจิทัลอย่างเหมาะสม (5) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (confident) ความรู้สึกมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนดิจิทัล มีการแบ่งปันความรู้ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในพื้นที่ดิจิทัลสาธารณะ เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างชีวิตในโลกออนไลน์และโลกออฟไลน์ (6) การสร้างสรรค์ (creative) เรียนรู้วิธีการสร้างสรรค์แนวทางใหม่ ๆ โดยใช้เครื่องมือและบริบทแบบดิจิทัล สามารถจินตนาการ คิดวิเคราะห์ และเพิ่มคุณค่า จนสามารถสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม

และแบ่งปันความรู้ให้แก่ผู้อื่น (7) การวิเคราะห์และประเมินค่า (critical) มีความใกล้เคียงกับสารสนเทศและกระบวนการวิจัย ได้แก่ ทักษะการตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล วิเคราะห์พิจารณาอย่างถี่ถ้วน และประเมินค่าเนื้อหาหรือเครื่องมือดิจิทัล รู้จักค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักจำแนกแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และไม่น่าเชื่อถือ และ (8) การมีส่วนร่วม (civic) รู้จักใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและขับเคลื่อนสิ่งที่กว้างไกลกว่าเรื่องของตนเอง เช่น เข้าใจถึงสิทธิและความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในประเด็นด้านประชาธิปไตยผ่านช่องทางของโลกออนไลน์ และเตรียมพร้อมที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัวในการเปลี่ยนแปลงสังคมที่ดำรงชีวิตอยู่

การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนในยุคดิจิทัล สามารถกำหนดขอบข่ายงานหลักได้ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านงานเทคนิค ด้านการบริการ และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

ด้านการบริหาร การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง การกระทำการใด ๆ ที่ส่งผลให้การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัย 4 อย่าง คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนต้องมีกระบวนการ และขั้นตอนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยสิ่งสำคัญ คือ การกำหนดนโยบาย การวางแผน และการจัดงบประมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (The IFLA School Libraries Section Standing Committee, 2015, p. 22)

1. การกำหนดนโยบาย ห้องสมุดโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 หลักสูตรของโรงเรียน
 - 1.2 วิชาการของโรงเรียน
 - 1.3 มาตรฐานและหลักการจัดการศึกษาของชาติและท้องถิ่น
 - 1.4 การพัฒนาการเรียนและคุณลักษณะที่จำเป็นของนักเรียน
 - 1.5 ตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียน
 - 1.6 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน
 - 1.7 การพัฒนาทักษะการศึกษาค้นคว้า
 - 1.8 การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการอ่าน

1.9 การพัฒนาให้นักเรียน เปิดใจ เคารพ และรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

2. การวางแผน ห้องสมุดโรงเรียนต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับผู้บริหาร ครู และนักเรียน

2.1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยสอดคล้องกับแผนงานในระดับชาติและนานาชาติ

2.2 พันธกิจ ปรัชญา เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนงานของห้องสมุดโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับแผนงานของโรงเรียนและของชาติ

2.3 วิสัยทัศน์ของห้องสมุดโรงเรียนจะต้องมีความชัดเจนในการสื่อให้เห็นคุณค่าของห้องสมุดที่มีต่อโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา

2.4 การประเมินบทบาทของห้องสมุดโรงเรียนในปัจจุบันและอนาคต ในฐานะของศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียน

2.5 การวางแผน ควรก่อประโยชน์สูงสุดกับโรงเรียนเพื่อให้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมทางด้านดิจิทัล

2.6 การวางแผนด้านไอที เพื่อเพิ่มศักยภาพของห้องสมุดโรงเรียนและการรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2.7 การวางแผนควรมีความยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยคำนึงถึงความต้องการของนักเรียน และผู้ใช้บริการกลุ่มอื่น

2.8 การวางแผนพัฒนาด้านบุคลากรของโรงเรียน

2.9 การประเมินแผนการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. งบประมาณ ห้องสมุดต้องสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดทำงบประมาณที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จซึ่งค่าใช้จ่ายจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงการลงทุนในการพัฒนานักเรียน ครู และบุคลากรของห้องสมุด

ด้านงานเทคนิค การนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ (modern technology) มาใช้ในส่วนงานที่ต้องติดต่อกับผู้ใช้ทั่วไป (front office) และในส่วนองระบบจัดการภายใน (back office) เพื่อการบริหารจัดการสารสนเทศในห้องสมุดได้อย่าง

รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ ห้องสมุดหลายแห่งมีการพัฒนาการบริการเพื่อรองรับกับเทคโนโลยีการสื่อสารแบบพกพาโดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ เช่น บริการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ (electronic resources) เว็บไซต์ห้องสมุดสำหรับโทรศัพท์มือถือ (mobile library websites) OPAC ผ่านโทรศัพท์มือถือ (mobile OPAC) รูปแบบสารสนเทศแบบใหม่ (modern information) สารสนเทศของห้องสมุดไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแต่เอกสารสิ่งพิมพ์เท่านั้น สารสนเทศของห้องสมุดมีหลากหลายรูปแบบ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลออนไลน์ ตลอดจนการจัดการทรัพยากรสารสนเทศทั้งการจัดหา การจัดการ การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศจากที่ใดเวลาใดก็ได้ การเลือกทรัพยากรและการจัดการลิขสิทธิ์ การสร้างคลังปัญญาขององค์กร และการดูแลเอกสารในรูปแบบดิจิทัล (พรพรรณ จันทรแดง, 2557, หน้า 10)

ด้านการบริการ บริการสารสนเทศ หมายถึง บริการสำคัญของห้องสมุดที่ดำเนินการตั้งแต่การจัดเตรียมสารสนเทศและการจัดเตรียมเครื่องมือเพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาสารสนเทศได้โดยสะดวก เพื่อตอบสนองความต้องการ รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะในการค้นหาแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ตลอดจนการดำเนินการอีกหลายวิธีทางเพื่อให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศตามความต้องการ (พรพรรณ จันทรแดง, 2557, หน้า 73) ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ทำให้ห้องสมุดยุคใหม่ต้องปรับตนเองจากการให้บริการเฉพาะสารสนเทศที่มีในห้องสมุด เป็นการให้บริการสารสนเทศทั้งที่สามารถหาได้จากภายในองค์กรและจากภายนอกองค์กร

การบริการสารสนเทศของห้องสมุดยุคใหม่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) บริการพื้นฐาน บริการที่สำคัญของห้องสมุดได้แก่ บริการยืม-คืน (circulation services) บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (reference and information services) บริการการอ่าน (readers' service) บริการโสตทัศนวัสดุ (audio visual material services) บริการยืมระหว่างห้องสมุด (interlibrary loan) บริการฐานข้อมูลออนไลน์ (online database) และบริการหนังสือสำรอง (reserve book) และ (2) บริการเชิงรุก หมายถึง บริการหรือกิจกรรมที่ห้องสมุดดำเนินการโดยผู้ใช้บริการไม่ได้ร้องขอเพื่อเป็นอีกทางเลือกที่ช่วยให้ผู้ใช้มีความสะดวกในการรับบริการหรือรับข่าวสารจากห้องสมุดที่เป็นประโยชน์

ต่อผู้ใช้ บริการเชิงรุก ประกอบด้วย บริการสารสนเทศทันสมัย (current awareness) บริการเผยแพร่สารสนเทศเฉพาะบุคคล (selective dissemination of information service) บริการฐานข้อมูลเฉพาะเรื่อง (compiled file database) บริการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ (user education) บริการจัดแสดงสารสนเทศใหม่ (new information exhibition) บริการเวียนเอกสาร (circulation periodical routing) บริการนำส่งเอกสาร (document delivery) บริการรวบรวมบรรณานุกรม (bibliographical services) บริการห้องสมุดทางโทรศัพท์มือถือ (information alert) และบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ (bookmobile library) (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557, หน้า 77-96)

ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องตอบสนองความต้องการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยการจัดบริการของห้องสมุดและการขยายบริการไปยังแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องมีบริการดังต่อไปนี้ (1) การพัฒนาตนเองเพื่อให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนในเรื่องของการอ่าน และการรู้หนังสือ เทคโนโลยีการสืบค้น และกระบวนการวิจัย (2) การจัดโครงการด้านการอ่าน เพื่อพัฒนาทางวิชาการ ความบันเทิง และการเพิ่มพูนความรู้ (3) การพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศและการเรียนรู้ โดยใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นฐานในการเรียนรู้ และ (4) การร่วมมือกับห้องสมุดอื่น ๆ ทั้งห้องสมุดประชาชน และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในชุมชน (The IFLA School Libraries Section Standing Committee, 2015, p. 19)

ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและนำเอาความท้าทายมากมายมาสู่ห้องสมุดโรงเรียน เทคโนโลยีมีผลกระทบต่อรูปแบบการวางแผน และใช้โปรแกรมห้องสมุดต่าง ๆ ตลอดจนการดำเนินงานและแนวปฏิบัติในการให้บริการด้านห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนจึงต้องปรับจุดเน้นจากการพัฒนาคอลเลกชันหนังสือไปสู่การให้บริการแบบให้ผู้อ่านเป็นศูนย์กลาง และต่อไปยังการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนก็ต้องเปลี่ยนไป บรรณารักษ์โรงเรียนจะเป็นทั้งครู ผู้สอนด้านเทคโนโลยี ผู้วางแผนการเรียนการสอน และผู้จัดการห้องสมุด (กาคาคี, 2555, หน้า 57, 63) ผู้ใช้บริการสมัยใหม่ (modern users) เป็นผู้ที่ต้องการข้อมูลอย่างเร่งด่วน ไม่มีเวลารอคอยการให้บริการที่ต้องใช้เวลานานได้ดังเช่นสมัยก่อน

ผู้ให้บริการเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการค้นหาสารสนเทศได้ด้วยตนเอง (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557, หน้า 10)

การบริการแบบใหม่ (modern services) เน้นการบริการเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ มีการออกนอกสถานที่เพื่อไปสำรวจหาผู้ใช้ตามสถานที่ต่าง ๆ ให้บริการแบบ One Stop Service มีบริการสารสนเทศแบบใหม่ ๆ บริการของห้องสมุดบางประเภทไม่จำกัดเวลา และสถานที่ เช่น การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา และสามารถสืบค้นได้จากทุกที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้บริการ หรือแม้แต่อยู่ภายนอกองค์กรก็สามารถเข้าใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ได้โดยวิธีการขอเข้าใช้เครื่องจากระยะไกล (remote login) หรือการ VPN (Virtual Private Network) เข้ามาใช้งานในเครือข่ายได้ เสมือนหนึ่งมีห้องสมุดติดตามตนเองไปทุกที่ ทุกเวลา การสื่อสารแบบใหม่ (modern communication) ห้องสมุดสมัยใหม่ติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการโดยใช้เครื่องมือสมัยใหม่ อาทิ สมาร์ทโฟน (smart phone) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (social online network) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เช่น การแจ้งเตือนวันใกล้ครบกำหนดส่งคืนสารสนเทศ โปรแกรมของระบบห้องสมุดอัตโนมัติจะทำการแจ้งเตือนผู้ใช้โดยส่งจดหมายเตือนเข้าอีเมลแอดเดรสของผู้ใช้ หรือส่ง SMS (Short Message Service) ไปยังโทรศัพท์มือถือ นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรืองานบริการของห้องสมุดยังนิยมใช้ช่องทางการสื่อสารแบบใหม่ เช่น ผ่านทางเว็บไซต์ (website) เฟซบุ๊ก (facebook) กระดานข่าว (bulletin board) ทวิตเตอร์ (twitter) (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557, หน้า 11) การบูรณาการงานบริการ เป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่เหมาะสมสำหรับอนาคตซึ่งมีทรัพยากรจำกัด คือ การบูรณาการอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในห้องสมุดที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดบริการที่หลากหลายขึ้นสำหรับผู้ใช้ห้องสมุด เช่น มีร้านอาหาร ร้านกาแฟ ให้บริการร่วมกับพิพิธภัณฑ์หรือห้องแสดงผลงานศิลปะ (เลส วัฒน, 2560, หน้า 80)

เจิ้ง ญู่เสียน (2557, หน้า 41-43) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดสาธารณะแห่งไทเป จัดการให้บริการทางดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น บริการแจ้งเตือนอิเล็กทรอนิกส์ โดยการแจ้งเตือนทาง SMS ผ่านโทรศัพท์มือถือ บริการนี้มุ่งไปที่ผู้ใช้ห้องสมุดที่ยืมหนังสือไปเกินกำหนดส่งคืนมากกว่า 10 วัน ทำให้อัตราการคืนหนังสือเพิ่มขึ้น บริการนำส่งเอกสาร หากมีสื่อใดที่ห้องสมุดไม่มี ผู้ใช้สามารถแจ้งห้องสมุดผ่านทางออนไลน์เพื่อแจ้งความต้องการขอให้

ยืมและจัดส่ง หรือขอทำสำเนาหนังสือนั้น จากห้องสมุดอื่นทั้งที่ตั้งอยู่ในประเทศ และต่างประเทศ บริการยืมระหว่างห้องสมุดระหว่างประเทศ เป็นข้อตกลงการยืมหนังสือข้ามห้องสมุดกับห้องสมุดเชียงใหม่ ซึ่งให้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เทคโนโลยี Info-Technology และอินเทอร์เน็ต บริการให้คำปรึกษาเรื่องห้องสมุดทางออนไลน์ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบรรณารักษ์ได้อย่างสะดวก เพื่อขอคำปรึกษาในคำถามที่เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุด และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในห้องสมุด บริการข้อมูลโดยบรรณารักษ์ส่วนตัว เพื่อมอบบริการที่ตรงความต้องการเฉพาะบุคคลให้กับผู้ใช้บริการ โดยสามารถส่งคำขอข้อมูลและทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีให้บริการในห้องสมุดเป็นการส่วนตัว และทางห้องสมุดจะสืบค้นให้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งจะให้บริการในหลายประเภท เช่น การแจ้งเมื่อหนังสือมาใหม่ การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อพิเศษ การตัดข่าว หรือหัวข้ออื่น ๆ ตามที่ผู้ใช้บริการต้องการ บริการสรุปรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บริการสรุปรายชื่อหนังสือประจำเดือน และบริการรายการภาพยนตร์-เสียงออนไลน์ ห้องสมุดได้ออกแบบรายการสดออนไลน์ขึ้นให้ผู้ใช้บริการที่ไม่สามารถเดินทางมายังห้องสมุดสามารถฟังเสียงรายการหรือชมภาพยนตร์ที่เป็นที่นิยมหรือที่จัดขึ้นพิเศษได้ พร้อมกันกับผู้ใช้ที่กำลังฟังหรือชมอยู่ที่ห้องสมุด สามารถชมรายการย้อนหลังได้ อาจเลือกดูกิจกรรม การจัดงาน การบรรยาย หรือการแสดงต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดไปแล้ว

การให้บริการของห้องสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ จากการเข้าถึงเนื้อหาผ่านวิธีการทางกายภาพไปสู่ระบบดิจิทัลจะคล้ายคลึงกับห้องสมุดส่วนใหญ่ทั่วโลกในปัจจุบัน เนื่องจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตง่ายยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ และการถือครองอุปกรณ์มือถือที่เพิ่มขึ้น ผู้ใช้บริการล้วนเป็นปัจจัยผลักดันให้ห้องสมุดให้บริการที่สะดวกสบายยิ่งขึ้นผ่านทางดิจิทัล ยุคที่ผู้ใช้บริการห้องสมุดต้องเดินทางไปยังห้องสมุดเพื่อสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ผ่านพ้นไปแล้ว ตอนนี้ผู้ใช้บริการมีทางเลือกกว่าจะเดินทางไปยังห้องสมุดเพื่อการสืบค้น หรือจะสืบค้นข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต นวัตกรรมการให้บริการของห้องสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ เช่น การยืมหนังสือ ด้วยการดำเนินการต้องใช้แรงงานบุคลากรเป็นส่วนใหญ่ ผู้ใช้บริการจึงต้องต่อคิวเพื่อรับการบริการจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ทำให้ผู้ใช้บริการกลับยาวขึ้นทุกวัน และผู้ใช้บริการก็ไม่พอใจที่บางครั้งต้องเข้าคิวนานนับชั่วโมงเพื่อยืมและคืนหนังสือ ต่อมาได้มีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการห้องสมุดครั้งใหญ่

โดยได้รับการอนุมัติงบประมาณจากรัฐบาลสิงคโปร์เพื่อการแปลงโฉม ขยาย และปรับปรุง การบริการ การแปลงโฉมการยืมหนังสือได้ดำเนินการเชิงรุกโดยเปลี่ยนจากระบบ บัตรรายการห้องสมุดที่ใช้แรงงานบุคลากรไปสู่อัตโนมัติเพื่อลดเวลาการรอคิว ด้วยการยืมคืนหนังสือด้วยตนเองผ่านระบบ RFID ซึ่งก็ประสบความสำเร็จภายในเวลา เพียงหนึ่งปี ทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ใช้บริการต่างรู้สึกว่าการใช้บริการได้ง่ายและลดระยะเวลา ในการยืมคืนได้มาก ผู้ใช้บริการ ไม่ต้องรอคิวเพื่อยืมหรือคืน แต่สามารถใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการอ่านและเรียนรู้ได้ หลังจากความสำเร็จข้างต้น ห้องสมุดก็เริ่มแสวงหารูปแบบ การยืมหนังสือในรูปแบบใหม่ จึงเริ่มพิจารณาความเป็นไปได้ในการให้บริการผ่าน โทรศัพท์มือถือ จนสำเร็จและเริ่มใช้จริงในปี พ.ศ. 2557 ปัจจุบัน ผู้ใช้บริการห้องสมุด ไม่ต้องมองหาเครื่องยืมหนังสือด้วยตนเอง แค่หยิบโทรศัพท์มือถือออกมาและยืมหนังสือ ได้ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดในห้องสมุด นอกจากนี้ ห้องสมุดในประเทศสิงคโปร์ยังได้มีการ เปลี่ยนแปลงระบบดิจิทัลครั้งใหญ่ เช่น การแปลงหนังสือพิมพ์กว่า 200 ฉบับให้อยู่ใน รูปแบบดิจิทัล การย้ายเนื้อหาจากคอมพิวเตอร์ไปสู่แท็บเล็ตและโทรศัพท์มือถือ การค้นหา ทรัพยากรทุกรูปแบบด้วยการค้นหาแบบครั้งเดียว (one search) ให้ใช้งานได้กับอุปกรณ์ พกพาหลายประเภท และการอ่านทรัพยากรแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Reads) (เหงียน เลก ซอ, 2560, หน้า 29)

ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน บรรณารักษ์ คือ บุคคลที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด ในฐานะ หรือตำแหน่ง บรรณารักษ์ โดยทำหน้าที่ในการจัดหา จัดเก็บ รวบรวม ให้บริการ และบำรุงรักษา ตลอดจนสามารถใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องมือเทคโนโลยี-สารสนเทศในการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ สามารถสนองความต้องการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดให้ได้รับข่าวสารอย่าง รวดเร็ว ถูกต้องและทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมถึงการทำหน้าที่ส่งเสริม การอ่าน การใช้ห้องสมุดด้วย บทบาทที่สำคัญของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน 3 ประการ คือ (1) บทบาทในฐานะที่เป็นนักสารสนเทศ (information specialist) เป็นบทบาทที่ สำคัญมากเนื่องจากความสำเร็จของบุคคลขึ้นอยู่กับความสามารถในการเข้าถึง การประเมิน และการใช้สารสนเทศ ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ในส่วนนี้ ได้แก่ การจัดให้มี การใช้ห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอเป็นระบบ ให้ความช่วยเหลือ

ในการค้นหาและเลือกสารสนเทศที่เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล มีการจัดระบบการสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและถูกต้อง (2) บทบาทในฐานะผู้สอน (instructor) สอนนักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะด้านสารสนเทศ ให้นักเรียนเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และสอนทักษะด้าน การสื่อสาร การใช้สื่อ และการผลิตสื่อด้วย จัดโครงการพัฒนาบุคลากร ในด้านการเลือก การใช้ การประเมิน และการผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีที่ทันสมัย และ (3) บทบาทในฐานะผู้ให้คำปรึกษาด้านการสอน (instruction consultant) บรรณารักษ์ต้องร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน โดยการให้คำปรึกษาแนะนำในด้าน การเลือก การใช้ การประเมินสื่อ และบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับสื่อการสอน (พรชนิตว์ ถิ่นราช, 2548, หน้า 6-8)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

สุทธิลักษณ์ ตรงใจ (2554) ศึกษาเรื่อง รูปแบบห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนจัดให้ครูบรรณารักษ์ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนวิชาอื่น นอกเหนือจากวิชาการใช้ห้องสมุด และมีตำแหน่งครูบรรณารักษ์เพียงตำแหน่งเดียว ส่งผลให้ไม่มีเวลาในการบริหารจัดการงานห้องสมุดอย่างเต็มที่ และครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงไม่มีการพัฒนาในเรื่องของเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับงานห้องสมุด ด้านอาคารสถานที่มีความคับแคบ โต๊ะและเก้าอี้ไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการ ขาดงบประมาณในการพัฒนาและจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ทำให้มีทรัพยากรสารสนเทศค่อนข้างน้อย คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการ รวมไปถึงการให้บริการอินเทอร์เน็ตที่มีความช้ามาก ห้องสมุดบางโรงเรียนไม่สามารถให้บริการ

และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากบุคลากรและงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

ศุภาพ กัญญาคำ (2555) ศึกษาเรื่อง *การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา* ผลการศึกษาพบว่า ครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการลักษณะของห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ประกอบด้วย ผลการศึกษา 3 ส่วน ได้แก่ (1) คุณลักษณะพื้นฐานของห้องสมุด มีความต้องการพื้นที่ส่วนกลางสำหรับการจัดเตรียมทรัพยากรเบื้องต้น มีพื้นที่ส่วนบุคคลสำหรับการจัดระบบทรัพยากรและปรับแต่งสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันสำหรับการปฏิบัติงานกลุ่ม และมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรม (2) ครูและนักเรียน มีความพร้อมสูงที่จะมีส่วนร่วมทั้งในบทบาทของผู้ร่วมพัฒนาและผู้ที่นำห้องสมุดดิจิทัลไปใช้สำหรับการเรียนรู้ และ (3) การพัฒนาและการใช้งานห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันสามารถดำเนินการได้ มีโปรแกรมเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านข้อมูลหรือทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นอย่างดี

อำภา วังกาชาด (2556) ศึกษาเรื่อง *ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร* ผลการศึกษาพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีครูบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการงานห้องสมุด อีกทั้งยังมีการะงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานห้องสมุด จึงมีการจัดนักเรียนช่วยงานห้องสมุด เช่น บรรณารักษ์อาสา นักเรียนชุมนุมห้องสมุด เข้ามาช่วยในการยืม-คืนหนังสือ จัดชั้นหนังสือ และช่วยงานอื่น ๆ ในห้องสมุด มีการประสานงานกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยบูรณาการการสอนให้เข้ากับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการจัดมุมส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างบรรยากาศในการอ่านที่สนุกสนานและได้รับความรู้ที่หลากหลาย ด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับงานหรือกิจกรรมของห้องสมุดค่อนข้างน้อย ครูบรรณารักษ์มีการะงานอื่นนอกเหนือจากงานห้องสมุดมากเกินไป ส่งผลให้ไม่มีเวลาที่เพียงพอในการบริหารจัดการงานห้องสมุด ครูผู้สอนมีความเข้าใจในงานหรือกิจกรรมของห้องสมุดค่อนข้างน้อย

การจัดกิจกรรมมีปัญหาด้านงบประมาณ และการมีส่วนร่วมของในกิจกรรมของนักเรียนมีน้อย

งานวิจัยต่างประเทศ

Lo et al. (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์โรงเรียนในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ โดยศึกษาและเปรียบเทียบครูบรรณารักษ์ เกี่ยวกับการสอนการรู้สารสนเทศ ในฮ่องกง ญี่ปุ่น เชียงใต้ เกาหลีใต้ และไทเป ผลการศึกษาพบว่า บรรณารักษ์โรงเรียนในไทเป และเกาหลีใต้ ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้สอนทักษะการรู้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียนในไทเปมีแนวโน้มที่จะมีความมั่งคั่งมากขึ้น เนื่องจากมีหัวหน้าและทีมงานที่มีความรู้และมีทักษะที่หลากหลาย มีการแบ่งงานเป็นแผนก และหัวหน้าที่มีหน้าที่ในการสอนน้อยมาก จึงมีเวลาในการพัฒนาการบริการของห้องสมุดอย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้ามห้องสมุดอีก 4 แห่ง เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดไทเป ไม่ให้ความสำคัญของการสอนการรู้สารสนเทศ แต่จะมุ่งเน้นไปที่หน้าที่แบบดั้งเดิมงานประจำวัน การดูแลรักษาห้องสมุด ญี่ปุ่นและเชียงใต้จัดการศึกษาที่เน้นการสอบจากหน่วยงานกลางกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การสอนการรู้สารสนเทศไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะไม่ตรงกับหลักสูตรที่ต้องสอบของภาครัฐ การสอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ จะประสบผลสำเร็จต้องดำเนินการด้วยการสนับสนุนและความร่วมมือกับครู ผู้บริหาร และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

Lo and Chiu (2015) ศึกษาเกี่ยวกับ การยกระดับและการเปลี่ยนแปลงบทบาทของบรรณารักษ์โรงเรียนในยุคดิจิทัล โดยการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ 3 ท่าน เกี่ยวกับบรรณารักษ์ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ บรรณารักษ์ในฐานะครูผู้สอน ความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนกับบรรณารักษ์ การให้ความสำคัญและการสนับสนุนจากผู้บริหาร วิธีการพัฒนาห้องสมุด และสิ่งที่ท้าทายที่บรรณารักษ์ต้องเผชิญในยุคปัจจุบัน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า บรรณารักษ์ต้องมีความเข้าใจในบริบทหรือสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน เพื่อจะได้พัฒนาห้องสมุดให้สอดคล้องกับปรัชญา และแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน บรรณารักษ์ต้องมีความมั่นใจในตนเอง มีทักษะในการส่งเสริมการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น ทุ่มเท มีความสามารถในการคิดนอกกรอบ รักเรียนรู้ ตระหนักถึง

การเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ มีบทบาทในการสนับสนุนด้านการเรียนรู้ มีส่วนร่วม
ในการจัดทำหลักสูตร มีความร่วมมือกันระหว่างบรรณารักษ์ ครู ผู้บริหาร และใน
ทุกภาคส่วน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงาน และความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงาน และความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์ และครอบคลุมเนื้อหา ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 431 คน โดยแบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 66 คน โรงเรียนขนาดกลาง 114 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 251 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) จากประชากรจำนวน 431 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 203 คน

ตาราง 1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของครูบรรณารักษ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สังกัดของโรงเรียน	ครูบรรณารักษ์	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนขนาดเล็ก	66	31
โรงเรียนขนาดกลาง	114	54
โรงเรียนขนาดใหญ่	251	118
รวม	431	203

1.2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนที่สังกัด และการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 1

2. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 ท่าน โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

แบบสอบถาม

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีจากหนังสือ บทความ อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และตัวแปรที่ต้องการวัด
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และนำมาคำนวณค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยคัดเลือกรายข้อที่มีค่ามากกว่า 0.5 ไว้ และแก้ไขปรับปรุงข้อที่มีค่าน้อยกว่าพร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของแบบสอบถามให้ได้คุณภาพ (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2554, หน้า 179-186) โดยมีรายชื่อนามผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย 3 ท่าน ดังนี้
 - 5.1 นางสาวสายใจ เสือกะ ครูวิทยฐานะ ชำนาญการ โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก กรุงเทพมหานคร
 - 5.2 นางสาวสุทธิลักษณ์ ตรองใจ ครู คศ. 1 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
 - 5.3 นางสาวอำภา วังกาฮาด หัวหน้าบรรณารักษ์โรงเรียนสารสาสน์ชนบุรี กรุงเทพมหานคร
6. การทดลองใช้แบบสอบถาม (try-out) กับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ฉบับ และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's

alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 116-119) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ 0.89

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (checklist) และเติมคำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียน ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (checklist) และเติมคำ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert scale)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูบรรณารักษ์ หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (open-ended question)

แบบสัมภาษณ์

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีจากหนังสือ บทความ อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3. สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ และนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์

5. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัย ซึ่งแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา หน้าที่ความรับผิดชอบ ชื่อโรงเรียน หมายเลขโทรศัพท์ วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์ และชื่อผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุด-โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การให้ความสนับสนุนจากผู้บริหาร การจัดทำแผนพัฒนางานของห้องสมุด ความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้กับองค์กรภายนอก ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการ-โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. นำแบบสอบถามพร้อมแนบซองติดแสตมป์เรียบร้อย และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามกลับภายใน 2 สัปดาห์
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำหนังสือตอบขอบคุณ ครอบบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

แบบสัมภาษณ์

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการ-โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. นำแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน ส่งให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อทราบคำถามล่วงหน้าและเตรียมคำตอบไว้ แล้วจึงนัดวัน และเวลาในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean-- $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation--SD) ซึ่งการแปลค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

ระดับ 1.00-1.50 หมายถึง ความคิดเห็นน้อยที่สุด

ระดับ 1.51-2.50 หมายถึง ความคิดเห็นน้อย

ระดับ 2.51-3.50 หมายถึง ความคิดเห็นปานกลาง

ระดับ 3.51-4.50 หมายถึง ความคิดเห็นมาก

ระดับ 4.51-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นมากที่สุด

1.4 การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติอ้างอิง (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย และการยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5 นำข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 4 มาจัดกลุ่มความคิดเห็น พร้อมนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยาย

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (percentage)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในตอนที่ 2 เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบคำตอบเพื่อสรุปหาคำตอบ และจัดกลุ่มคำตอบที่สอดคล้องกัน พร้อมนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

1.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณค่า IOC (index of item objective congruence) (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2554, หน้า 179-186)

1.2 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert scale) โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 116-119) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ 0.89

2. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ ดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean-- $\bar{X}$)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation--SD)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน (inferential statistics) ได้แก่

3.1 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t test (independent)

3.2 การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติ F test (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)
SD	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F distribution
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t distribution
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (sum of square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองคะแนน (mean square)
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig.	แทน นัยสำคัญทางสถิติ (significance)
*	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 203 คน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 203 ฉบับ ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่ง
ประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุด และขนาดโรงเรียน (ดูตาราง 2-3)

ตาราง 2

จำนวนและร้อยละ ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (n = 174)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	19	10.92
หญิง	155	89.08
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	20	11.49
31-40 ปี	90	51.72
41-50 ปี	36	20.69
51-60 ปี	28	16.09
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	116	66.67
ปริญญาโท	58	33.33
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา		
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	71	40.80
อื่น ๆ (เช่น บริหารการศึกษา ภาษาไทย)	103	59.20

จากตาราง 2 พบว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 89.08 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 สำเร็จการศึกษาด้านสาขา

บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 ส่วนที่เหลือเป็นสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น บริหารการศึกษา ภาษาไทย จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20

ตาราง 3

จำนวนและร้อยละ ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุด และขนาดโรงเรียนที่สังกัด

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (n = 174)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ครูบรรณารักษ์	144	82.76
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	17	9.77
ครูช่วยงานห้องสมุด	13	7.47
ประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุด		
1-5 ปี	72	41.38
6-10 ปี	41	23.56
11-15 ปี	28	16.09
16 ปีขึ้นไป	33	18.97
ขนาดโรงเรียนที่สังกัด		
ขนาดเล็ก	86	49.43
ขนาดกลาง	52	29.89
ขนาดใหญ่	36	20.69

จากตาราง 3 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุด ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูบรรณารักษ์ จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 82.76 มีประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุดอยู่ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38 สังกัดโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 49.43

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สภาพทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับบุคลากรของห้องสมุด ขนาดของห้องสมุด สถิติการยืมหนังสือของห้องสมุด สถิติผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ คอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต บริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ บริการของห้องสมุดสำหรับครู และบริการห้องสมุดสำหรับนักเรียน (ดูตาราง 4-13)

ตาราง 4

จำนวนและร้อยละ ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ครูบรรณารักษ์	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
ไม่มี	15	8.62
1 คน	151	86.78
2 คน	8	4.60

จากตาราง 4 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูบรรณารักษ์ 1 คน จำนวน 151 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.78 มีครูบรรณารักษ์ 2 คน จำนวน 8 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.60 ส่วนโรงเรียนที่ไม่มีครูบรรณารักษ์ จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 8.62

ตาราง 5

จำนวนและร้อยละ ของผู้ช่วยบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้ช่วยบรรณารักษ์	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
ไม่มี	145	83.33
1 คน	15	8.62
2 คนขึ้นไป	14	8.05

จากตาราง 5 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ จำนวน 145 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ห้องสมุดโรงเรียนที่มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ 1 คน จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 8.62 และมีผู้ช่วยบรรณารักษ์ 2 คนขึ้นไป จำนวน 14 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 8.05

ตาราง 6

จำนวนและร้อยละ ของนักเรียนจิตอาสาห้องสมุด โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

นักเรียนจิตอาสา	จำนวน (n = 174)	ร้อยละ
ไม่มี	35	20.11
1-5 คน	21	12.07
6-10 คน	57	32.76
11-15 คน	22	12.64
16-20 คน	21	12.07
21 คนขึ้นไป	18	10.34

จากตาราง 6 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีนักเรียนจิตอาสา อยู่ระหว่าง 6-10 คน มากที่สุด จำนวน 57 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.76 มีนักเรียนจิตอาสา 11-15 คน จำนวน 22 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 12.64 ส่วนห้องสมุดโรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนจิตอาสา จำนวน 35 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.11

ตาราง 7

จำนวนและร้อยละ ขนาดของห้องสมุด โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขนาดของห้องสมุด	จำนวน (n = 174)	ร้อยละ
ขนาด 1-2 ห้องเรียน	86	49.43
ขนาด 3-4 ห้องเรียน	81	46.55
ขนาด 5 ห้องเรียนขึ้นไป	6	3.45
ใช้บางส่วนของห้องเรียน	1	.57

จากตาราง 7 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีขนาด 1-2 ห้องเรียน จำนวน 86 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 49.43 รองลงมา คือ ขนาด 3-4 ห้องเรียน จำนวน 81 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 46.55 นอกจากนี้ยังพบว่า มี 1 โรงเรียนที่ใช้บางส่วนของห้องเรียนเป็น ห้องสมุด

ตาราง 8

จำนวนและร้อยละสถิติการยืมหนังสือต่อวันของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สถิติการยืมหนังสือของห้องสมุด	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
1-50 เล่ม	65	37.36
51-100 เล่ม	51	29.31
101 เล่มขึ้นไป	58	33.33

จากตาราง 8 พบว่า สถิติการยืมหนังสือของห้องสมุดเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด 1-50 เล่ม จำนวน 65 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.36 รองลงมา ยืมหนังสือ 101 เล่มขึ้นไป จำนวน 58 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และยืมหนังสือ 51-100 เล่ม จำนวน 51 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.31

ตาราง 9

จำนวนและร้อยละสถิติผู้ใช้บริการต่อวันของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สถิติผู้ใช้บริการห้องสมุด	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
1-50 คน	62	35.63
51-100 คน	31	17.82
101-150 คน	24	13.79
151-200 คน	17	9.77
200 คนขึ้นไป	40	22.99

จากตาราง 9 พบว่า สถิติผู้เข้าใช้บริการห้องสมุดต่อวันมากที่สุด 1-50 คน จำนวน 62 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.63 รองลงมา 200 คนขึ้นไป จำนวน 40 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.99 และสถิติผู้เข้าใช้บริการ 51-100 คน จำนวน 31 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.82 ตามลำดับ

ตาราง 10

จำนวนและร้อยละ โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติของห้องสมุด โรงเรียนสังกัด-
กรุงเทพมหานคร

โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
ไม่มี	86	49.43
มี	88	50.57

จากตาราง 10 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ จำนวน 88 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.57 และไม่มีโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ จำนวน 86 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 49.43

ตาราง 11

จำนวนและร้อยละของคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ
จากอินเทอร์เน็ต

คอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้น	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
ไม่มี	54	31.03
1-5 เครื่อง	67	38.51
6-10 เครื่อง	48	27.59
11 เครื่องขึ้นไป	5	2.87

จากตาราง 11 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต 1-5 เครื่อง จำนวน 67 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.51 และมีคอมพิวเตอร์ให้บริการ 6-10 เครื่อง จำนวน 48 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 27.59 ส่วนห้องสมุดโรงเรียนที่ไม่มีคอมพิวเตอร์ให้บริการ มีจำนวน 54 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.03

ตาราง 12

จำนวนและร้อยละบริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi)

บริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi)	จำนวน (n = 174)	ร้อยละ
ไม่มี	48	27.59
มี	126	72.41

จากตาราง 12 พบว่า ห้องสมุดมีบริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi) จำนวน 126 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.41 และไม่มีจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi) จำนวน 48 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 27.59

ตาราง 13

จำนวนและร้อยละการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้	จำนวน (n = 174)	ร้อยละ
กิจกรรมไต่หาที่	12	6.90
กิจกรรมบันทึกการอ่าน	159	91.38
กิจกรรมนิทรรศการวันสำคัญ	102	58.62
กิจกรรมเล่านิทาน	148	85.06
กิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก	87	50.00
กิจกรรมแฟนพันธุ์แท้ห้องสมุด	11	6.32
กิจกรรมเสียงตามสาย	55	31.61

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด	145	83.33
กิจกรรมตอบปัญหาสารานุกรมไทย	91	52.30
กิจกรรมหนังสือดีต้องบอกต่อ	57	32.76
อื่น ๆ (เช่น หนังสือดีน่าอ่าน นิทาน big book)	37	21.26

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 13 พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้มากที่สุด คือ กิจกรรมบันทึกการอ่าน จำนวน 159 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.38 รองลงมา กิจกรรมเล่านิทาน จำนวน 148 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.06 กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด จำนวน 145 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.33 กิจกรรมนิทรรศการวันสำคัญ จำนวน 102 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.62 กิจกรรมตอบปัญหาสารานุกรมไทย จำนวน 91 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.30 และกิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก จำนวน 87 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

ตาราง 14

จำนวนและร้อยละบริการสำหรับครูของห้องสมุด โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บริการของห้องสมุดสำหรับครู	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
แนะนำหนังสือสำหรับครู	91	52.30
การร่วมสอนการใช้ห้องสมุดกับนักเรียน	120	68.97
การให้ยืมหนังสือไปไว้ในห้องเรียน	156	89.66
บริการยืม/ประสานข้อมูลระหว่างห้องสมุด	50	28.74
บริการหนังสือจองหรือหนังสือสำรอง	27	15.52
บริการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน	156	89.66
แนะนำการเขียนอ้างอิง/ผลงาน ให้กับครู	33	18.97
บริการหนังสือประกอบการสอนในแต่ละหัวข้อ	59	33.91

ตาราง 14 (ต่อ)

บริการของห้องสมุดสำหรับครู	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
อื่น ๆ (เช่น ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด)	5	2.87

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 14 พบว่า ห้องสมุดจัดให้บริการสำหรับครูมากที่สุดเท่ากัน 2 ข้อ คือ บริการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน และการให้ยืมหนังสือไปไว้ในห้องเรียน จำนวน 156 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 89.66 รองลงมา คือ การร่วมสอนการใช้ห้องสมุดกับนักเรียน จำนวน 120 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 68.97 แนะนำหนังสือสำหรับครู จำนวน 91 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.30 และบริการหนังสือประกอบการสอนในแต่ละหัวข้อ จำนวน 59 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.91 ตามลำดับ

ตาราง 15

จำนวนและร้อยละบริการสำหรับนักเรียนของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บริการของห้องสมุดสำหรับนักเรียน	จำนวน ($n = 174$)	ร้อยละ
บริการยืม-คืน	166	95.40
บริการนำชมห้องสมุด	70	40.23
สอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด	152	87.36
แนะนำการใช้หนังสือ	131	75.29
แนะนำหนังสือใหม่/หนังสือน่าสนใจ	159	91.38
แนะนำการค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	89	51.15
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	126	72.41
บริการบรรณนิทัศน์/ระบบวิจารณ์หนังสือ	23	13.22
อื่น ๆ (เช่น บริการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน)	3	1.72

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 15 พบว่า ห้องสมุดจัดให้บริการสำหรับนักเรียนมากที่สุด คือ บริการยืม-คืน จำนวน 166 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 95.40 รองลงมา คือ แนะนำหนังสือใหม่/หนังสือที่น่าสนใจ จำนวน 159 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.38 สอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด จำนวน 152 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.36 แนะนำการใช้หนังสือ จำนวน 131 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.29 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จำนวน 126 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.41 แนะนำการค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 89 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 51.15 และบริการนำชมห้องสมุด จำนวน 70 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.23 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของ ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน (ดูตาราง 16) ด้านการบริหาร (ดูตาราง 17) ด้านงานเทคนิค (ดูตาราง 18) ด้านการบริการ (ดูตาราง 19) และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน (ดูตาราง 20)

ตาราง 16

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัด
ห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

การจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านการบริหาร	3.77	.59	มาก
ด้านงานเทคนิค	3.36	.65	ปานกลาง
ด้านการบริการ	3.53	.59	มาก
ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน	3.33	.74	ปานกลาง
รวม	3.50	.57	ปานกลาง

จากตาราง 16 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมา คือ ด้านการบริการ ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือ ด้านงานงานเทคนิค ($\bar{X} = 3.36$) และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.33$)

ตาราง 17

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการบริหาร

ด้านการบริหาร	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด	4.01	.80	มาก
การจัดทำงบประมาณของห้องสมุด	3.49	1.01	ปานกลาง
ห้องสมุดมีการออกแบบและตกแต่งอย่างเหมาะสมและสวยงาม	3.93	.76	มาก
ห้องสมุดมีการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้	4.10	.73	มาก
การจัดครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับห้องสมุดและผู้ใช้บริการ	3.89	.74	มาก
วางแผนร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่นในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน	3.51	.82	มาก
การเป็นตัวแทนของห้องสมุดในการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน	3.25	.98	ปานกลาง
การจัดทำป้ายและสัญลักษณ์ในห้องสมุด	4.00	.69	มาก
การจัดทำรายงานประจำปีของห้องสมุดและเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.82	.91	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านการบริหาร	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
การพัฒนาตนเองของครูบรรณารักษ์	3.75	.88	มาก
รวม	3.77	.59	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานห้องสมุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องสมุดมีการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด ($\bar{X} = 4.01$) การจัดทำป้ายและสัญลักษณ์ในห้องสมุด ($\bar{X} = 4.00$) ห้องสมุดมีการออกแบบและตกแต่งอย่างเหมาะสมและสวยงาม ($\bar{X} = 3.93$) การจัดครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับห้องสมุดและผู้ใช้บริการ ($\bar{X} = 3.89$) และการจัดทำรายงานประจำปีของห้องสมุดและเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ข้อ คือ การจัดทำงบประมาณของห้องสมุด ($\bar{X} = 3.49$) และการเป็นตัวแทนของห้องสมุดในการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.25$)

ตาราง 18

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านงานเทคนิค

ด้านงานเทคนิค	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
เลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้			
สอดคล้องกับหลักสูตร	3.70	.81	มาก
จัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการ			
ของนักเรียน	3.74	.87	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านงานเทคนิค	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
จัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการ ของครูและผู้บริหาร	3.67	.86	มาก
การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการ พัฒนาตนเองของครู	3.67	.82	มาก
การคัดออกทรัพยากรสารสนเทศที่เก่า ล้าสมัย หรือมีความขัดแย้งทางสังคม	3.32	.87	ปานกลาง
การประเมินคุณค่าทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุด (การรวบรวมสถิติ ความสนใจ และการใช้ประโยชน์)	3.55	.81	มาก
รวบรวมหนังสืออ้างอิงทั้งในรูปสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.32	.80	ปานกลาง
การจัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้และ ประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	3.43	.84	ปานกลาง
จัดทำคู่มือแนะนำการใช้สื่อแต่ละประเภท ของห้องสมุด	3.25	.84	ปานกลาง
เตรียมสื่อการสอนสำหรับครูที่สอน ในแต่ละรายวิชา	3.20	.91	ปานกลาง
บทบาทในด้านผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศและ สื่อสารสนเทศ	3.16	.83	ปานกลาง
พัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	3.08	1.15	ปานกลาง
พัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดโรงเรียน	2.64	1.12	ปานกลาง
รวม	3.36	.65	ปานกลาง

จากตาราง 18 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านงานเทคนิคโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียนมี ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมา คือ การเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร ($\bar{X} = 3.70$) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการพัฒนาตนเองของครู และจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของครูและผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.67$) และการประเมินคุณค่าทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (การรวบรวมสถิติ ความสนใจ และการใช้ประโยชน์) ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 19

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการบริการ

ด้านการบริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
สนับสนุนและส่งเสริมครูใช้ห้องสมุดในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.89	.83	มาก
การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษา ค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	3.99	.75	มาก
การให้คำแนะนำครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศ	3.78	.79	มาก
การให้ความช่วยเหลือครูในการใช้สื่อสารสนเทศสำหรับการสอน	3.74	.80	มาก
การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ	4.38	.66	มาก
การให้ยืมหนังสือของห้องสมุดไปใช้ใน ห้องเรียน	4.14	.78	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านการบริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
บริการยืมคืนหนังสือของห้องสมุด ร่วมมือกับครูในการจัดทำตารางการเข้าใช้	4.17	.72	มาก
บริการห้องสมุด บริการสารสนเทศสำหรับมุมหนังสือ นอกห้องสมุด	3.98	.77	มาก
การจัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	4.13	.73	มาก
บริการสารสนเทศเฉพาะบุคคล เช่น ข้อมูล เพื่อวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูแต่ละคน	3.90	.78	มาก
บริการข่าวสารห้องสมุดผ่านสื่อ สังคมออนไลน์	3.37	.97	ปานกลาง
บริการแท็บเล็ตสำหรับอ่านสื่อดิจิทัล ในห้องสมุด	2.85	1.15	ปานกลาง
บริการสารสนเทศดิจิทัล เช่น หนังสือ- อิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)	2.17	1.10	น้อย
บริการบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียน (e-Learning)	2.28	1.12	น้อย
รวม	2.28	1.14	น้อย
	3.53	.59	มาก

จากตาราง 19 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ บริการยืมคืนหนังสือของห้องสมุด ($\bar{X} = 4.17$) การให้ยืมหนังสือของห้องสมุดไปใช้ในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.14$) บริการสารสนเทศสำหรับมุมหนังสือนอกห้องสมุด ($\bar{X} = 4.13$) การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

($\bar{X} = 3.99$) ร่วมมือกับครูในการจัดทำตารางการเข้าใช้บริการห้องสมุด ($\bar{X} = 3.98$) การจัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$) และบริการสารสนเทศสำหรับ มุมหนังสือนอกห้องสมุด ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ ส่วนครูบรรณารักษ์ที่มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย มี 3 ข้อ

ตาราง 20

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัด ห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
การประชุมกับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ของโรงเรียน	3.45	.98	ปานกลาง
การร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอน โดยใช้ห้องสมุด	3.47	.92	ปานกลาง
ช่วยเหลือครูในการใช้เทคโนโลยีในการสอน วางแผนและสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการรู้ สารสนเทศ	3.37	.89	ปานกลาง
วางแผนและสอนการรู้สารสนเทศสอดแทรก ในวิชาอื่น ๆ	3.35	.92	ปานกลาง
สอนการรู้สารสนเทศแทรกในวิชาที่อาจารย์ ท่านอื่นสอน	3.38	.84	ปานกลาง
แนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ จัดทำโครงการปฐมนิเทศครูใหม่ในการใช้ ห้องสมุดเพื่อการสอน	3.28	.88	ปานกลาง
จัดอบรมการใช้สื่อของห้องสมุดแก่ครู	3.78	.84	มาก
	2.91	1.07	ปานกลาง
	2.86	1.08	ปานกลาง

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
จัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดสำหรับ			
นักเรียนใหม่	3.43	.99	ปานกลาง
จัดอบรมปฏิบัติการ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
สำหรับนักเรียน	2.78	1.14	ปานกลาง
สอนและแนะนำให้นักเรียนสร้างผลงานจาก			
องค์ความรู้ที่ได้รับจากห้องสมุด	3.28	1.02	ปานกลาง
รวม	3.33	.74	ปานกลาง

จากตาราง 20 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ แนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.78$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอน โดยการใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 3.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดอบรมปฏิบัติการ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียน ($\bar{X} = 2.78$)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้
ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตาราง 21

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
ของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

ระดับความคิดเห็น	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการบริหาร	3.76	.73	3.78	.58	-.09	.93
ด้านงานเทคนิค	3.47	.70	3.35	.65	.75	.46
ด้านการบริการ	3.67	.68	3.52	.58	1.09	.28
ด้านการสนับสนุนการเรียน						
การสอน	3.54	.83	3.31	.73	1.25	.21
รวม	3.61	.68	3.49	.56	.87	.38

จากตาราง 21 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
ของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความคิดเห็น	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		t	Sig.
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการบริหาร	3.76	.56	3.80	.66	-.38	.70
ด้านงานเทคนิค	3.80	.66	3.28	.70	1.20	.23
ด้านการบริการ	3.56	.57	3.48	.63	.84	.40

ตาราง 22 (ต่อ)

ระดับความคิดเห็น	ปริญญตรี		ปริญญโท		<i>t</i>	Sig.
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
ด้านการสนับสนุนการเรียน						
การสอน	3.33	.71	3.34	.81	-.06	.95
รวม	3.52	.55	3.47	.62	.44	.66

จากตาราง 22 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ระดับความคิดเห็น	บรรณารักษ์		ไม่ใช่บรรณารักษ์		<i>t</i>	Sig.
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
ด้านการบริหาร	3.87	.52	3.71	.63	1.74	.08
ด้านงานเทคนิค	3.48	.64	3.28	.66	1.98	.05*
ด้านการบริการ	3.66	.54	3.45	.61	2.31	.02*
ด้านการสนับสนุนการเรียน						
การสอน	3.42	.69	3.27	.77	1.34	.18
รวม	3.61	.53	3.43	.59	2.04	.04*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 23 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านงานเทคนิค
และด้านการบริการ

ตาราง 24

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริม
การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการบริหาร					
ระหว่างกลุ่ม	1.838	3	.613	1.772	.154
ภายในกลุ่ม	58.775	170	.346		
รวม	60.614	173			
ด้านงานเทคนิค					
ระหว่างกลุ่ม	2.480	3	.827	1.963	.121
ภายในกลุ่ม	71.581	170	.421		
รวม	74.061	173			
ด้านการบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	.762	3	.254	.731	.535
ภายในกลุ่ม	59.034	170	.347		
รวม	59.795	173			
ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้					
การสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1.929	3	.643	1.174	.321
ภายในกลุ่ม	93.127	170	.548		
รวม	95.055	173			

ตาราง 24 (ต่อ)

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
รวมรายด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	1.200	3	.400	1.222	.303
ภายในกลุ่ม	55.639	170	.327		
รวม	56.839	173			

จากตาราง 24 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการบริหาร					
ระหว่างกลุ่ม	2.269	3	.756	2.204	.089
ภายในกลุ่ม	58.345	170	.343		
รวม	60.614	173			
ด้านงานเทคนิค					
ระหว่างกลุ่ม	1.721	3	.574	1.348	.260
ภายในกลุ่ม	72.340	170	.426		
รวม	74.061	173			

ตาราง 25 (ต่อ)

ความแปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	Sig.
ด้านการบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	2.112	3	.704	2.075	.105
ภายในกลุ่ม	57.683	170	.339		
รวม	59.795	173			
ด้านการสนับสนุนการเรียน					
การสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1.747	3	.582	1.061	.367
ภายในกลุ่ม	93.308	170	.549		
รวม	95.055	173			
รวมรายด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	1.764	3	.588	1.815	.146
ภายในกลุ่ม	55.074	170	.324		
รวม	56.839	173			

จากตาราง 25 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่สังกัด

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการบริหาร					
ระหว่างกลุ่ม	.033	2	.017	.047	.954
ภายในกลุ่ม	60.580	171	.354		
รวม	60.614	173			
ด้านงานเทคนิค					
ระหว่างกลุ่ม	.254	2	.127	.294	.745
ภายในกลุ่ม	73.807	171	.432		
รวม	74.061	173			
ด้านการบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	.126	2	.063	.181	.835
ภายในกลุ่ม	59.669	171	.349		
รวม	59.795	173			
ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้					
การสอน					
ระหว่างกลุ่ม	.250	2	.125	.226	.798
ภายในกลุ่ม	94.805	171	.554		
รวม	95.055	173			
รวมรายด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	.083	2	.042	.125	.882
ภายในกลุ่ม	56.755	171	.332		
รวม	56.839	173			

จากตาราง 26 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุด-โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1. โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย และหลักสูตรที่เน้นให้ นักเรียนได้เรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม และมีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล เช่น เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน อย่างสม่ำเสมอ
3. ครูบรรณารักษ์ ไม่จบการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดทักษะในการบริหารงานห้องสมุด
4. ควรปรับชั่วโมงการสอนของครูบรรณารักษ์ให้สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด ไม่ควรสอนในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้มีเวลาในการบริหารงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. โรงเรียนควรมีโอกาสได้คัดเลือกหนังสือ สื่อการเรียนรู้ เพราะในปัจจุบันได้รับหนังสือตามการจัดสรรจากส่วนกลาง ไม่สามารถเลือกซื้อหนังสือเองได้ หนังสือที่ได้รับจึงไม่ค่อยตรงกับความต้องการของนักเรียน
6. ควรเพิ่มสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งคอมพิวเตอร์ ให้เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ
7. ปรับระบบโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติให้มีความทันสมัย และควรจัดให้กับทุกโรงเรียน
8. ควรส่งเสริมการใช้แหล่งข้อมูล เช่น e-Book ให้นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยครูประจำชั้น หรือครูบรรณารักษ์ช่วยแนะนำให้นักเรียนใช้งานได้อย่างถูกต้อง
9. ควรกำหนดรายวิชาการใช้ห้องสมุดให้อยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน และปรับให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมทุกด้านจึงได้เก็บรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (data triangulation) จากผู้ที่มีส่วนได้เสียในการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 คน

ตาราง 27

จำนวนและร้อยละ ของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน ($n = 17$)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	2	11.76
หญิง	15	88.24
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารโรงเรียน	4	23.53
ครูบรรณารักษ์	4	23.53
ครูผู้สอน	9	52.94
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	7	41.18
ปริญญาโท	10	58.82

จากตาราง 27 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 เพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ครูบรรณารักษ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53

ครูผู้สอน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 58.82

ข้อมูลที่ผ่านมาตรวจสอบแล้วได้นำมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มแยกนำเสนอเป็น 4 ประเด็นสำคัญ คือ ด้านการบริหาร ด้านงานเทคนิค ด้านการบริการ และด้านการสนับสนุน การเรียนการสอน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะไม่ระบุชื่อและนามสกุล แต่จะแทนด้วยตำแหน่ง “ตำแหน่ง. . .คนที่. . .” เนื่องจากผู้วิจัยได้แจ้งให้กับผู้ให้การสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้การสัมภาษณ์

ด้านการบริหาร

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุด โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหาร สรุปดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด มากกว่าประเด็นอื่น ๆ เนื่องจากผู้บริหารเห็นว่า การจัดทำนโยบายและแผนงานเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้อง และบรรลุผลตามเป้าหมายหลักของโรงเรียน (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 ตุลาคม 2560) และเป็นการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน รวมทั้งการวางแผนงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) รองลงมา คือ การจัดทำงบประมาณของห้องสมุด โดยให้เหตุผลว่า การจัดทำแผนงานและงบประมาณที่ชัดเจน จะช่วยให้สามารถจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานและการพัฒนาห้องสมุด ได้อย่างเหมาะสม (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 ตุลาคม 2560) และด้วยงบประมาณที่จำกัดอาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จึงมีการของบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานเอกชน หรือผู้ปกครองเพิ่มเติมในบางโอกาส (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ครูบรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับการจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด เช่นเดียวกับผู้บริหาร โดยให้เหตุผลว่า การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดต้อง

ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารก่อนการปฏิบัติงาน ดังนั้น การจัดทำนโยบายและแผนงานจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นการวางแผนการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินงาน (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 ตุลาคม 2560) และได้ให้ความสำคัญกับการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ภายในห้องสมุด โดยให้เหตุผลว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดให้มีความสวยงามทันสมัย มีพื้นที่สำหรับการอ่านอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการจัดกิจกรรมภายในห้องสมุดเป็นกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 ตุลาคม 2560)

ครูผู้สอน ให้ความสำคัญกับ การวางแผนร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่นในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน เป็นอันดับแรก ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารและครูบรรณารักษ์ โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า การวางแผนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน การค้นคว้า การจัดทำสื่อประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด และการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ ซึ่งให้ความสำคัญเท่ากัน โดยให้เหตุผลว่า การจัดทำนโยบายและแผนงานจะทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ (ครูผู้สอน คนที่ 3, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560; ครูผู้สอน คนที่ 5, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) ส่วนการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ นั้นครูผู้สอนเห็นว่าห้องสมุดจะต้องมีการจัด ออกแบบให้สวยงาม มีทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยหลากหลายประเภท ตรงกับความต้องการของนักเรียน และสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว (ครูผู้สอน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560; ครูผู้สอน คนที่ 6, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) อีกประเด็น คือ การจัดทำงบประมาณเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมของห้องสมุดให้สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ (ครูผู้สอน คนที่ 7, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ด้านงานเทคนิค

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านงานเทคนิค สรุปดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ให้ความสำคัญกับประเด็น การเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร เป็นอันดับแรก โดยให้เหตุผลว่า นักเรียนจะได้รับโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้ที่ตรงกับการเรียนในห้องเรียน จากทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาเอาไว้ให้บริการ (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 ตุลาคม 2560) รองลงมา คือ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียน โดยให้เหตุผลว่า นักเรียนแต่ละช่วงวัยมีความต้องการที่แตกต่างกัน การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน จะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ทั้งยังเกิดความคุ้มค่าแก่ทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ครูบรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับประเด็น จัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียน ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหาร โดยให้เหตุผลว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน รักการเรียนรู้ และรู้จักการใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ในห้องสมุด (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 ตุลาคม 2560; ครูบรรณารักษ์ คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 ตุลาคม 2560) การเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร ทำให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณภาพเข้ามาไว้ให้บริการ และนักเรียนสามารถใช้ประกอบการเรียนการสอนเพิ่มเติมได้ (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 ตุลาคม 2560)

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มีความสำคัญมากในยุคดิจิทัล ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารและครูบรรณารักษ์ โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการงานห้องสมุด ผู้ใช้บริการจะมีความสะดวก รวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล และการยืม-คืน ทรัพยากรสารสนเทศ รองลงมา คือ การพัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดโรงเรียน เพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้

และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน (ครูผู้สอน คนที่ 8, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) การเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร เห็นว่า ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งกับครู และนักเรียน ที่จะมีสื่อประกอบการเรียนการสอน ที่ตรงกับหลักสูตรไว้ให้บริการ (ครูผู้สอน คนที่ 4, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ตรงตามความต้องการ นักเรียนมีความสุขกับการอ่านในสิ่งที่ชอบ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน (ครูผู้สอน คนที่ 3, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) และการคัดออกทรัพยากรสารสนเทศที่เก่า ล้าสมัย หรือมีความขัดแย้งทางสังคม ได้กล่าวว่า ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรสารสนเทศบางประเภท อาจมีความล้าสมัย เก่าเกินไป ไม่สามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ ควรคัดออก เช่น หนังสือคอมพิวเตอร์ (ครูผู้สอน คนที่ 5, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ด้านการบริการ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุด โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริการ สรุปดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ให้ความสำคัญกับประเด็น การสนับสนุน ส่งเสริมครูใช้ห้องสมุด ในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้เหตุผลว่า ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) และการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย กล่าวว่า ครูบรรณารักษ์ในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องสมุดต้องให้คำปรึกษา แนะนำการค้นคว้าหาข้อมูล ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ได้เป็นอย่างดี (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 ตุลาคม 2560)

ครูบรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับประเด็น การสนับสนุนและส่งเสริมครูใช้ห้องสมุดในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่นเดียวกับผู้บริหาร โดยให้เหตุผลว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดนั้นถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถ

เข้ามาค้นคว้าได้ตามความต้องการ ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถแนะนำ หรือพานักเรียนมาใช้ห้องสมุดเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศการสอนในห้องเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 ตุลาคม 2560) และการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ สามารถเลือกอ่านหนังสือได้ตามความสนใจ ทั้งหนังสือวิชาการ หนังสือบันเทิง วารสาร นิตยสาร ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 ตุลาคม 2560)

ครูผู้สอน ให้ความสำคัญกับประเด็น การสนับสนุนและส่งเสริมครูใช้ห้องสมุดในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากที่สุด เช่นเดียวกับผู้บริหารและครูบรรณารักษ์ โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมของความรู้ในทุกสาขาวิชา มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนได้เรียนรู้ และครูมีสื่อสำหรับการสอนที่มากขึ้น รองลงมา คือ การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ ซึ่งครูผู้สอนให้ความสำคัญเท่ากัน โดยให้เหตุผลว่าการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย นั้นจะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมได้ จากการแนะนำของครูบรรณารักษ์ (ครูผู้สอน คนที่ 5, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560; ครูผู้สอน คนที่ 7, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) ส่วนการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือนั้น ครูผู้สอนเห็นว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่เงียบสงบ และมีสื่อที่หลากหลาย อีกทั้งบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้เหมาะกับการอ่านหนังสือ (ครูผู้สอน คนที่ 3, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560; ครูผู้สอน คนที่ 6, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) และบริการบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียน (e-Learning) มีความเห็นว่า สื่อจากหนังสืออย่างเดียวยังคงไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ เป็นการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ นักเรียนจะได้รับความสะดวกในการเรียน และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (ครูผู้สอน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน สรุปดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ให้ความสำคัญกับประเด็นการประชุมกับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน โดยให้เหตุผลว่า ครูบรรณารักษ์ควรร่วมเป็นตัวแทนในการประชุม การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อให้ทราบและเข้าใจในหลักสูตรของโรงเรียน และสามารถจัดหาสื่อ ทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อสนองตอบความต้องการของครู และนักเรียน ในการค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศ ประกอบการเรียนการสอน (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 ตุลาคม 2560; ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) และการร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอนโดยใช้ห้องสมุด โดยให้เหตุผลว่า ห้องสมุดมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูผู้สอนสามารถนำนักเรียนมาสอนที่ห้องสมุด โดยการใช้สื่อที่มีในห้องสมุดประกอบการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น หรือบูรณาการการสอนในห้องเรียน มอบหมายให้นักเรียนมาค้นคว้าเพิ่มเติมที่ห้องสมุด (ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 ตุลาคม 2560; ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560)

ครูบรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับประเด็น การประชุมกับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เช่นเดียวกับผู้บริหาร โดยกล่าวว่า เพื่อให้ทราบถึงหลักสูตรของโรงเรียน และจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตรไว้ให้บริการ (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 ตุลาคม 2560) ประเด็นสำคัญรองลงมา คือ แนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ โดยการสอนให้นักเรียนใช้แหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สามารถเลือก และพิจารณาสารสนเทศได้ เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (ครูบรรณารักษ์ คนที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 ตุลาคม 2560)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า การวางแผนและสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งต่างจากผู้บริหารและครูบรรณารักษ์ โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่

ให้เหตุผลว่า การสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนนั้น เมื่อมีความต้องการสารสนเทศ นักเรียนสามารถเลือกแหล่ง และวิธีการสืบค้น มีการประเมิน และใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้อง รองลงมา คือ การประชุมกับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า การดำเนินงานจะตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียน สามารถจัดหาสื่อ และจัดบริการได้ตรงตามความต้องการ การแนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ โดยเห็นว่า นักเรียนควรรู้จักแหล่งสารสนเทศต่างประเภท สามารถพิจารณาเลือกได้ว่าข้อมูลที่ต้องการนั้น หาได้จากแหล่งสารสนเทศใดที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว (ครูผู้สอน คนที่ 3, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560; ครูผู้สอน คนที่ 7, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2560) และวางแผน และสอนการรู้สารสนเทศสอดแทรกในวิชาอื่น ๆ ครูผู้สอนใหญ่มีความเห็นว่า นักเรียนต้องมีความรู้ มีทักษะในการเข้าถึงสารสนเทศในแต่ละสาขาวิชา มีความสามารถในการประเมินสารสนเทศที่ค้นคว้ามาได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) โดยใช้แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 203 คน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 203 ฉบับ ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน จำนวน 17 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว และได้นำมาสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุด ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูบรรณารักษ์ ร้อยละ 82.76 ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 89.08 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 51.72 สำเร็จการศึกษาสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ร้อยละ 40.80 มีประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุดอยู่ระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 41.38 สังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 49.43

การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ห้องสมุดโรงเรียน-
สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีครูบรรณารักษ์ 1 คน ร้อยละ 86.78 มีผู้ช่วยบรรณารักษ์
1 คน ร้อยละ 8.62 และมีนักเรียนจิตอาสา อยู่ระหว่าง 6-10 คน ร้อยละ 32.76
โดยห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีขนาด 1-2 ห้องเรียน ร้อยละ 49.43

ห้องสมุดโรงเรียนมีสถิติการยืมหนังสือโดยเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด จำนวน 1-50
เล่ม ร้อยละ 37.36 และส่วนใหญ่มีผู้เข้าใช้บริการห้องสมุดต่อวัน 1-50 คน ร้อยละ 35.63
โดยห้องสมุดมีการใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ร้อยละ 50.57 และมีคอมพิวเตอร์
สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต 1-5 เครื่อง ร้อยละ 38.51
นอกจากนี้ยังมีบริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi) ร้อยละ 72.41

สำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ห้องสมุดส่วนใหญ่ได้จัด
กิจกรรมบันทึกการอ่าน ร้อยละ 91.38 รองลงมาได้มีการจัดกิจกรรมเล่านิทาน ร้อยละ
85.06 กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด ร้อยละ 83.33 กิจกรรมนิทรรศการวันสำคัญ ร้อยละ
58.62 กิจกรรมตอบปัญหาสารานุกรมไทย ร้อยละ 52.30 และกิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก
ร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

การจัดให้บริการสำหรับครู พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ได้ให้บริการแก่ครูใน
การจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน และการให้ยืมหนังสือไปไว้ในห้องเรียน
ร้อยละ 89.66 เท่ากัน รองลงมา คือ การร่วมสอนการใช้ห้องสมุดกับนักเรียน ร้อยละ
68.97 แนะนำหนังสือสำหรับครู ร้อยละ 52.30 และบริการหนังสือประกอบการสอน
ในแต่ละหัวข้อ ร้อยละ 33.91 ตามลำดับ

การจัดให้บริการสำหรับนักเรียน พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ได้ให้บริการยืม-คืน
ร้อยละ 95.40 รองลงมา คือ แนะนำหนังสือใหม่/หนังสือน่าสนใจ ร้อยละ 91.38
สอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด ร้อยละ 87.36 แนะนำการใช้หนังสือ ร้อยละ 75.29
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ร้อยละ 72.41 แนะนำการค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
ร้อยละ 51.15 และบริการนำชมห้องสมุด ร้อยละ 40.23 ตามลำดับ

ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุด

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัดสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมา คือ ด้านการบริการ ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือ ด้านงานเทคนิค ($\bar{X} = 3.36$) และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.33$) ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหาร พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานห้องสมุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องสมุดมีการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ รองลงมา คือ การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด การจัดทำป้ายและสัญลักษณ์ในห้องสมุด ห้องสมุดมีการออกแบบและตกแต่งอย่างเหมาะสมและสวยงาม การจัดครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับห้องสมุดและผู้ใช้บริการ และการจัดทำรายงานประจำปีของห้องสมุด และเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ข้อ คือ การจัดทำงบประมาณของห้องสมุด และการเป็นตัวแทนของห้องสมุดในการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ด้านงานเทคนิค พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านงานเทคนิคโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียน รองลงมา คือ การเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการพัฒนาตนเองของครู และจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของครูและผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และการประเมินคุณค่า

ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (การรวบรวมสถิติ ความสนใจ และการใช้ประโยชน์) ตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการบริการ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ รองลงมา คือ บริการยืมคืนหนังสือของห้องสมุด การให้ยืมหนังสือของห้องสมุดไปใช้ในห้องเรียน บริการสารสนเทศสำหรับมุมหนังสือนอกห้องสมุด การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ร่วมมือกับครูในการจัดทำตารางการเข้าใช้บริการห้องสมุด การจัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และบริการสารสนเทศสำหรับมุมหนังสือนอกห้องสมุด ตามลำดับ ส่วนครูบรรณารักษ์ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย มี 3 ข้อ

4. ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ แนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ ส่วนข้ออื่น ๆ ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอน โดยการใช้ห้องสมุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดอบรมปฏิบัติการ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัดสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สรุปได้ดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
2. ครูบรรณารักษ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ครูบรรณารักษ์ที่มีสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านงานเทคนิค และด้านการบริการ

4. ครูบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ครูบรรณารักษ์ที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการรวบรวมข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน ซึ่งผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ประเด็นดังนี้

ด้านการบริหาร

1. การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด โดยให้เหตุผลดังนี้

1.1 เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้อง และบรรลุผลตามเป้าหมายหลักของโรงเรียนที่วางไว้

1.2 เป็นการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหาร ก่อนการปฏิบัติงาน ดังนั้น การจัดทำนโยบายและแผนงาน จึงมีความสำคัญ เพราะเป็นการวางแผนการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินงาน

2. การจัดทำงบประมาณของห้องสมุด เป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมของห้องสมุด ให้สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

การจัดทำแผนงานและงบประมาณที่ชัดเจน จะช่วยให้สามารถจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานและการพัฒนาห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม และด้วยงบประมาณที่จำกัด อาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จึงมีการของบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานเอกชน หรือผู้ปกครองเพิ่มเติมในบางโอกาส

3. ห้องสมุดมีการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดให้มีความสวยงาม ทันสมัย มีพื้นที่สำหรับการอ่านอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการจัดกิจกรรมภายในห้องสมุด เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น

3.2 ห้องสมุดจะต้องมีการจัด ออกแบบให้สวยงาม มีทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย หลากหลายประเภท ตรงกับความต้องการของนักเรียน และสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว

4. วางแผนร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่นในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน การค้นคว้า การจัดทำสื่อประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านงานเทคนิค

1. การเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งกับครู และนักเรียน ที่จะมีสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ตรงกับหลักสูตร และมีคุณภาพ นักเรียนจะได้รับโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้ที่ตรงกับการเรียนในห้องเรียน จากทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาไว้ให้บริการ

2. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียนนั้น นักเรียนแต่ละช่วงวัยมีความต้องการที่แตกต่างกัน การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการของนักเรียน จะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน รักการเรียนรู้ และรู้จักการใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ในห้องสมุด ทั้งยังก่อให้เกิดความคุ้มค่าแก่ทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ

3. การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เป็นการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการงานห้องสมุด ผู้ใช้บริการจะมีความสะดวก รวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล และการยืม-คืน ทรัพยากรสารสนเทศ

4. การพัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดโรงเรียน เป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน

5. การคัดออกทรัพยากรสารสนเทศที่เก่า ล้าสมัย หรือมีความขัดแย้งทางสังคม ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรสารสนเทศบางประเภทอาจมีความล้าสมัย เก่าเกินไป ไม่สามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงได้ ควรคัดออก เช่น หนังสือ คอมพิวเตอร์

ด้านการบริการ

1. สนับสนุนและส่งเสริมครูใช้ห้องสมุดในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.1 ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดนั้นถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเข้ามาค้นคว้าได้ตามความต้องการ ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถแนะนำหรือพานักเรียนมาใช้ห้องสมุดเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศการสอนในห้องเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น

1.3 ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมของความรู้ในทุกสาขาวิชา มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนได้เรียนรู้ และครูมีสื่อสำหรับการสอนที่มากขึ้น

2. การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ครูบรรณารักษ์ในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องสมุดต้องทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำการค้นคว้าหาข้อมูล ช่วยส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมได้ จากการแนะนำของครูบรรณารักษ์

3. การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ

3.1 นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือได้ตามความสนใจ ทั้งหนังสือวิชาการ หนังสือบันเทิง วารสาร นิตยสาร

3.2 ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่เงียบสงบ และมีสื่อที่หลากหลาย อีกทั้งบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้เหมาะกับการอ่านหนังสือ และการค้นคว้า

4. บริการบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียน (e-Learning) สื่อจากหนังสืออย่างเดียวยังคงไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ เป็นการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ นักเรียนจะได้รับความสะดวกในการเรียน และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

1. การประชุมกับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ควรร่วมเป็นตัวแทนในการประชุมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อให้ทราบและเข้าใจในหลักสูตรของโรงเรียน และสามารถจัดหาสื่อ ทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อสนองตอบความต้องการของครู และนักเรียน ในการค้นคว้า ทรัพยากรสารสนเทศประกอบการเรียนการสอน

2. การร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอนโดยการใช้ห้องสมุด สื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดมีหลากหลายประเภท ครูผู้สอนสามารถนำนักเรียนมาสอนที่ห้องสมุด โดยการใช้สื่อที่มีในห้องสมุดประกอบการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น หรือบูรณาการเรียนการสอนในห้องเรียน มอบหมายให้นักเรียนมาค้นคว้าเพิ่มเติมที่ห้องสมุด

3. วางแผนและสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ เมื่อนักเรียนมีความต้องการสารสนเทศ นักเรียนสามารถเลือกแหล่ง และวิธีการสืบค้น มีการประเมิน และใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้อง

4. แนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ

4.1 โดยการสอนให้นักเรียนใช้แหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สามารถเลือก และพิจารณาสารสนเทศได้ เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

4.2 นักเรียนควรรู้จักแหล่งสารสนเทศแต่ละประเภท สามารถพิจารณาเลือกได้ว่าข้อมูลที่ต้องการนั้น หาได้จากแหล่งสารสนเทศใดที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดและรวดเร็ว

5. วางแผนและสอนการรู้สารสนเทศสอดแทรกในวิชาอื่น ๆ นักเรียนต้องมีความรู้ มีทักษะในการเข้าถึงสารสนเทศในแต่ละสาขาวิชา มีความสามารถในการประเมินสารสนเทศที่ค้นคว้ามาได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดโรงเรียนมีครูบรรณารักษ์ 1 คน ทำหน้าที่ในการบริหารงานห้องสมุด เป็นไปตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 46) มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ 1 คน มีนักเรียนจิตอาสา อยู่ระหว่าง 6-10 คน เนื่องจากครูบรรณารักษ์มีภาระหน้าที่หลายอย่าง การจัดนักเรียนช่วยงานห้องสมุด จึงเป็นวิธีการที่ใช้กันทั่วไปในโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของครูบรรณารักษ์ และยังเป็นสื่อสำคัญที่จะดึงดูดความสนใจของนักเรียนอื่น ๆ มาเข้าห้องสมุด (กุหลาบ ปิ่นลายนาค, ม.ป.ป., หน้า 25) ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีขนาด 1-2 ห้องเรียน มีผู้เข้าใช้บริการห้องสมุดต่อวัน 1-50 คน มีสถิติการยืมหนังสือโดยเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด จำนวน 1-50 เล่ม ห้องสมุดมีการใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ในการจัดการงานพื้นฐานห้องสมุด ได้แก่ งานยืม-คืน และมีคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ จากอินเทอร์เน็ต 1-5 เครื่อง นอกจากนี้ยังมีบริการจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi)

ห้องสมุดโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดให้นักเรียนได้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่จัดกิจกรรมบันทึกการอ่าน รองลงมาได้มีกิจกรรมเล่นเกม นิทาน กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด กิจกรรมนิทรรศการ วันสำคัญ กิจกรรมตอบปัญหาสารานุกรมไทย และกิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ วัฒนสห โยธิน (2549) ศึกษาเรื่อง *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมควรมีการสำรวจความต้องการ เพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย มีลักษณะการจัดในเชิงรุก มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหารายละเอียดของกิจกรรมให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

การจัดให้บริการสำหรับครู ส่วนใหญ่ให้บริการแก่ครูในการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน และการให้ยืมหนังสือไปไว้ในห้องเรียนเท่ากัน รองลงมา คือ การร่วมสอนการใช้ห้องสมุดกับนักเรียน แนะนำหนังสือสำหรับครู และบริการหนังสือประกอบการสอนในแต่ละหัวข้อ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) กล่าวว่า บริการสำหรับครู เป็นบริการที่ห้องสมุดควรจัดให้มีขึ้น เพราะครูจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อเตรียมการสอนและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร บริการที่น่าสนใจ ได้แก่ บริการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน บริการหนังสือจองหรือหนังสือสำรอง บริการอื่น ๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิลักษณ์ ตรีทองใจ (2554) ศึกษาเรื่อง รูปแบบห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-ประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งพบว่า ห้องสมุดควรจัดบริการสำหรับครู ให้มีการแนะนำการอ่าน เพื่อให้ผู้ใช้ได้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด

การจัดให้บริการสำหรับนักเรียน ส่วนใหญ่ได้ให้บริการยืม-คืน รองลงมา คือ แนะนำหนังสือใหม่/หนังสือน่าสนใจ สอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด แนะนำการใช้หนังสือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า แนะนำการค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และบริการนำชมห้องสมุด สอดคล้องกับความคิดเห็นของ พรพรรณ จันทร์แดง (2557) ที่กล่าวว่า บริการสารสนเทศมีหลากหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และหน้าที่ของห้องสมุดแต่ละแห่งที่จะจัดให้มีบริการสารสนเทศมากน้อยแตกต่างกัน บริการสารสนเทศแบ่งเป็น บริการพื้นฐาน เช่น บริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการเชิงรุก เช่น บริการสารสนเทศทันสมัย บริการห้องสมุดทางโทรศัพท์มือถือ บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับสารสนเทศ และใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ

ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยขออภิปรายผลแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหาร ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดควรมีการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคดิจิทัล โดยการติดตั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้นภายในห้องสมุดให้มีการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตและการให้บริการสารสนเทศในระบบออนไลน์ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น การติดตั้งคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กส์ แท็บเล็ต จุดบริการ Wifi เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าใช้ห้องสมุด และได้รับสารสนเทศที่ทันสมัย สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล สำหรับการจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุดจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ได้มีความคิดเห็นตรงกันว่า โรงเรียนต้องจัดทำนโยบายและแผนในการพัฒนาห้องสมุดเพื่อรองรับการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของพรชนิต์ สีนาราช (2548) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ต้องอาศัยปัจจัย 4 อย่าง คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ คือ (1) การกำหนดนโยบายหรือการวางแผนงาน และ (2) การดำเนินตามแผนงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ด้านงานเทคนิค ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนแต่ละช่วงวัยมีความต้องการที่แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนคือประชากรที่เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัลย่อมมีความคุ้นเคยและต้องการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ห้องสมุดควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัล โดยการสร้างทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุด การแปลงไฟล์ในรูปแบบดิจิทัล หรือการสร้างลิงค์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล จะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน รักการเรียนรู้ และรู้จักใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ในห้องสมุด ทั้งยังก่อให้เกิดความคุ้มค่าแก่ทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ

นพลักษณ์ ทองศาสตรา (2551) พบว่า การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศนั้นควรมีการจัดหาสารสนเทศทุกรูปแบบ ทั้งวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดทำเครื่องมือการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภท

3. ด้านการบริการ ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ นักเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือได้ตามความสนใจ ทั้งหนังสือวิชาการ หนังสือบันเทิง วารสาร นิตยสาร อย่างไรก็ตามในยุคสมัยที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ห้องสมุดต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสม การจัดบรรยากาศการให้บริการสารสนเทศยุคใหม่ การจัดพื้นที่ทำให้นักเรียนและครูสามารถทำกิจกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงสารสนเทศในระบบออนไลน์ มีการจัดบริการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น บริการแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ บริการตอบคำถามและค้นคว้าแบบออนไลน์ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ พรพรรณ จันทร์แดง (2557) กล่าวว่า การจัดเตรียมสารสนเทศประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งเตรียมพื้นที่รวมถึงโต๊ะ และเก้าอี้สำหรับการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด การจัดบรรยากาศแบบผ่อนคลาย ช่วยดึงดูดให้ผู้ใช้บริการเข้าห้องสมุดมากขึ้น

4. ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ทรัพยากรสารสนเทศมีความหลากหลายและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การเพิ่มขึ้นของสารสนเทศในระบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดปัญหาในการนำมาใช้ประโยชน์ ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการแนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ โดยการสอนให้นักเรียนใช้แหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สามารถเลือก และพิจารณาสารสนเทศได้ เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นักเรียนควรรู้จักแหล่งสารสนเทศแต่ละประเภท สามารถพิจารณาเลือกได้ว่าข้อมูลที่ต้องการนั้น หาได้จากแหล่งสารสนเทศใดที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดและรวดเร็ว สอดคล้องกับความคิดเห็นของ รุ่งฤดี อภิวัฒน์สร (2550) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอนโดยใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด สามารถบอกได้ว่าข้อมูลใดจะค้นได้จากทรัพยากรประเภทใดในห้องสมุด ตลอดจนสามารถแนะนำนักเรียนในการค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง จากการสอนของครูนักเรียนสามารถเตรียมการเรียนไป ในขณะที่ครูก็เตรียมการสอน เป็นการสร้างพื้นฐานในการเรียน

การค้นหาสารสนเทศก่อนและหลังเรียน รวมทั้งการได้รับความรู้ในชั่วโมงเรียนจะช่วยให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการจัดสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สรุปได้ ดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
2. ครูบรรณารักษ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
3. ครูบรรณารักษ์ที่มีสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูบรรณารักษ์จบการศึกษาสาขาวิชาต่างกัน
4. ครูบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
5. ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

6. คุรุบรรณารักษ์ที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุรุบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะช่วยให้ห้องสมุดสนับสนุนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้มากยิ่งขึ้น จากการสำรวจความคิดเห็นของคุรุบรรณารักษ์และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร โรงเรียนและคุรุบรรณารักษ์ ได้แนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

ด้านการบริหาร

1. การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด โรงเรียนควรจัดทำนโยบายด้านการพัฒนาห้องสมุดในยุคดิจิทัลที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม
2. การจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้ โดยการจัดพื้นที่สำหรับการอ่าน การทำงาน และการพักผ่อนภายในห้องสมุด ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศหรือสื่อดิจิทัลได้อย่างสะดวก เช่น การจัดโต๊ะสำหรับวางคอมพิวเตอร์ ปลั๊ก จุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต wifi บริการอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต
3. การจัดมุมหรือห้องบริการอย่างเป็นสัดส่วน เช่น ห้องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ห้องประชุมหรือห้องศึกษาเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย ห้องบันทึกหรือกิจกรรมสันตนาการ
4. วางแผนร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่นในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน การค้นคว้า การจัดทำสื่อประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านงานเทคนิค

1. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่หลากหลายประเภท ได้แก่ ข้อความ (text) เสียง (audio) ภาพนิ่ง (still image) ภาพเคลื่อนไหว (animation) และวิดีโอ (video) ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

2. การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่เดิมให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลของห้องสมุด โดยการสร้างหรือแปลงไฟล์ในรูปแบบดิจิทัล การสร้างลิงค์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล และนำไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ หรือฐานข้อมูลของห้องสมุด ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก

ด้านการบริการ

การให้บริการของห้องสมุดในยุคดิจิทัล ไม่แตกต่างจากการให้บริการในยุคก่อน โดยมุ่งเน้นให้ผู้ใช้บริการได้รับสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อมีการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ความต้องการของผู้ใช้มีมากขึ้น ห้องสมุดจึงพัฒนาการบริการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

1. บริการยืม-คืน หนังสืออัตโนมัติผ่านเครื่อง ยืม-คืน โดยนักเรียนสามารถยืมหนังสือได้ด้วยตนเองไม่ต้องผ่านบรรณารักษ์

2. บริการแอปพลิเคชันบน โทรศัพท์มือถือ สามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ยืม-คืน หนังสือดิจิทัล (e-Books, e-Journals, e-Journals, e-Materials) และการแนะนำหนังสือดิจิทัลที่น่าสนใจ

3. การให้บริการตอบคำถาม และค้นหา ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ในช่องทางที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น เช่น Facebook Fan Page, Line, Instagram สามารถตอบคำถามและช่วยการค้นหาได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกมากยิ่งขึ้น

4. จัดทำระบบ GPS เพื่อค้นหาหนังสือและสื่อการศึกษาอื่น ๆ ในห้องสมุด

5. บริการอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต e-Reader และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

6. บริการบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียน (e-Learning) สืบจากหนังสืออย่างเดียวก็น่าไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ เป็นการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ นักเรียนจะได้รับความสะดวกในการเรียน และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

7. จัดทำแอปพลิเคชันของห้องสมุดเพื่อให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ และการแนะนำแอปพลิเคชันทางการศึกษาสำหรับนักเรียน และครู เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

1. การส่งเสริมและสอนการใช้แหล่งสารสนเทศ ดิจิทัลเพื่อประกอบการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อออนไลน์มีความหลากหลายและมาจากแหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน ห้องสมุดโรงเรียนจึงต้องแนะนำนักเรียนให้มีทักษะการรู้สารสนเทศดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย การรู้จักแหล่งสารสนเทศ และการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ การเลือกและการประเมินคุณค่าสารสนเทศจากเว็บไซต์และแหล่งสารสนเทศออนไลน์อื่น ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และสอดคล้องกับสถานการณ์

1.1 แนะนำวิธีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ โดยการใช้ Search Engine การใช้ตรรกบูลีน (boolean logic) หรือการค้นหาโดยใช้ตัวดำเนินการตรรกะ (logic operators) ค้นหาโดยใช้คำเชื่อม 3 ตัว คือ And, Or, Not เพื่อช่วยกำหนดขอบเขตคำค้นที่ต้องการให้แคบลงหรือกว้างขึ้น

1.2 การเลือกเครื่องมือและการใช้เทคโนโลยี เพื่อเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม สามารถเปรียบเทียบสารสนเทศที่ได้จากแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ หรือไฟล์ประเภทต่าง ๆ เช่น Pdf, Docx, Html

1.3 การแนะนำให้รู้จักวิธีการบันทึกผลการสืบค้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสร้างโฟลเดอร์เก็บงาน การเรียกดูประวัติการสืบค้นย้อนหลัง

2. การสอนนักเรียนให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้อง ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่น โดยการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ได้

3. การสอนนักเรียนให้เป็นผู้ใช้สื่อออนไลน์ที่ดี มารยาทในการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การโพสต์หรือแชร์ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และถูกต้อง

4. การร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอนโดยการใช้ห้องสมุด สื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดมีหลากหลายประเภท ครูผู้สอนสามารถนำนักเรียนมาสอนที่ห้องสมุดโดยการใช้สื่อที่มีในห้องสมุดประกอบการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

หรือบูรณาการการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลในห้องเรียน มอบหมายให้นักเรียนมาค้นคว้าเพิ่มเติมที่ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคดิจิทัล
2. การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคดิจิทัล

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุด-โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร หรือบริบทของโรงเรียน หรือเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจต่อไป ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อโดยเลือกคำตอบที่ตรงกับความจริงมากที่สุด เพื่อให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องเที่ยงตรง

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

3. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ขอความกรุณาส่งคืนโดยใส่ซองเปล่าซึ่งจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย ตามที่ได้แนบไปกับแบบสอบถาม

4. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม จะนำเสนอในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบต่อห้องสมุดหรือบุคคลใด และจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

นางสาววิสากร คำคุ้ม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โทรศัพท์ 0834845005 e-mail: wisakorn.kh@gmail.com

แบบสอบถาม

การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้สอดคล้องกับคำถาม และตรงตามความเป็นจริง และโปรดอธิบาย หรือใส่รายละเอียดที่เป็นจริงโดยเติมข้อความในช่องว่างอย่างสมบูรณ์

กรุณาตอบคำถามทุกข้อ

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา
 () ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา
 () ปริญญาตรี สาขา
 () ปริญญาโท สาขา
 () อื่น ๆ โปรดระบุ
4. ตำแหน่ง () ครูบรรณารักษ์ () เจ้าหน้าที่ห้องสมุด
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์ปฏิบัติงานห้องสมุด ปี
6. ขนาดโรงเรียน
 () ขนาดเล็ก 1-400 คน () ขนาดกลาง 401-800 คน
 () ขนาดใหญ่ 801 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้สอดคล้องกับคำถาม และตรงตามความเป็นจริง และโปรดอธิบาย หรือใส่รายละเอียดที่เป็นจริงโดยเติมข้อความในช่องว่างอย่างสมบูรณ์

กรุณาตอบคำถามทุกข้อ

1. บุคลากรของห้องสมุด
 () ครูบรรณารักษ์ จำนวน.....คน () ผู้ช่วยบรรณารักษ์ จำนวน.....คน
 () นักเรียนจิตอาสา จำนวน.....คน () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....คน

2. ขนาดของห้องสมุด

☐ ขนาด 1-2 ห้องเรียน	☐ ขนาด 3-4 ห้องเรียน
☐ ขนาด 5 ห้องเรียนขึ้นไป	☐ อื่น ๆ
3. สถิติการยืมหนังสือของห้องสมุด เฉลี่ยวันละ คน
4. สถิติผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด เฉลี่ยวันละ คน
5. โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ

☐ มี (โปรแกรม)	☐ ไม่มี
---	--------------------------------
6. คอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

☐ มี (โปรแกรม) จำนวน.....เครื่อง	☐ ไม่มี
---	--------------------------------
7. บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (wifi) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บริการสำหรับครู	☐ บริการสำหรับนักเรียน	☐ อื่น ๆ โปรแกรม
--	---	---
8. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ กิจกรรมไต่เวที	☐ กิจกรรมบันทึกการอ่าน
☐ กิจกรรมนิทรรศการวันสำคัญ	☐ กิจกรรมเล่านิทาน
☐ กิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก	☐ กิจกรรมแฟนพันธุ์แท้ห้องสมุด
☐ กิจกรรมเสียงตามสาย	☐ กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด
☐ กิจกรรมตอบปัญหาสารานุกรมไทย	☐ กิจกรรมหนังสือดีต้องบอกต่อ
☐ อื่น ๆ โปรแกรม	
9. บริการของห้องสมุดสำหรับครู (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ แนะนำหนังสือสำหรับครู	☐ การร่วมสอนการใช้ห้องสมุดกับนักเรียน
☐ การให้ยืมหนังสือไปไว้ในห้องเรียน	☐ บริการยืม/ประสานข้อมูลระหว่างห้องสมุด
☐ บริการหนังสือจองหรือหนังสือสำรอง	☐ บริการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน
☐ แนะนำการเขียนอ้างอิง/ผลงาน ให้กับครู	☐ บริการหนังสือประกอบการสอนในแต่ละหัวข้อ
☐ อื่น ๆ โปรแกรม	
10. บริการห้องสมุดสำหรับนักเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บริการยืม-คืน	☐ บริการนำชมห้องสมุด
☐ สอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด	☐ แนะนำการใช้หนังสือ
☐ แนะนำหนังสือใหม่/หนังสือน่าสนใจ	☐ แนะนำการค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
☐ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	☐ บริการบรรณนิทัศน์/ระบบวิจารณ์หนังสือ
☐ อื่น ๆ โปรแกรม	

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมากที่สุด

สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
	(5) มาก- ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน- กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย- ที่สุด
ด้านการบริหาร					
1. การจัดทำนโยบายและแผนงานของห้องสมุด					
2. การจัดทำงบประมาณของห้องสมุด					
3. ห้องสมุดมีการออกแบบและตกแต่งอย่างเหมาะสมและสวยงาม					
4. ห้องสมุดมีการจัดพื้นที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและการเรียนรู้					
5. การจัดครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับห้องสมุดและผู้ใช้บริการ					
6. วางแผนร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่นในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน					
7. การเป็นตัวแทนของห้องสมุดในการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน					
8. การจัดทำป้ายและสัญลักษณ์ในห้องสมุด					
9. การจัดทำรายงานประจำปีของห้องสมุดและเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง					
10. การพัฒนาตนเองของครูบรรณารักษ์					
ด้านงานเทคนิค					
1. เลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร					
2. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของนักเรียน					
3. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของครูและผู้บริหาร					

สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
	(5) มาก- ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน- กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย- ที่สุด
4. การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการพัฒนาตนเองของครู					
5. การคัดออกทรัพยากรสารสนเทศที่เก่า ล้าสมัย หรือมีความขัดแย้งทางสังคม					
6. การประเมินคุณค่าทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (การรวบรวมสถิติ ความสนใจ และการใช้ประโยชน์)					
7. รวบรวมหนังสืออ้างอิงทั้งในรูปสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
8. การจัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ห้องสมุด					
9. จัดทำคู่มือแนะนำการใช้สื่อแต่ละประเภทของห้องสมุด					
10. เตรียมสื่อการสอนสำหรับครูที่สอนในแต่ละรายวิชา					
11. บทบาทในด้านผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศและสื่อสารสนเทศ					
12. พัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ					
13. พัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดโรงเรียน					
ด้านการบริการ					
1. สนับสนุนและส่งเสริมครูใช้ห้องสมุดในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
2. การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย					
3. การให้คำแนะนำครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศ					
4. การให้ความช่วยเหลือครูในการใช้สื่อสารสนเทศสำหรับการสอน					
5. การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่อ่านหนังสือ					
6. การให้ยืมหนังสือของห้องสมุดไปใช้ในห้องเรียน					
7. บริการยืมคืนหนังสือของห้องสมุด					

สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
	(5) มาก- ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน- กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย- ที่สุด
8. ร่วมมือกับครูในการจัดทำตารางการเข้าใช้บริการห้องสมุด					
9. บริการสารสนเทศสำหรับมุมหนังสือนอกห้องสมุด					
10. การจัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้					
11. บริการสารสนเทศเฉพาะบุคคล เช่น ข้อมูลเพื่อวิจัย ในชั้นเรียนสำหรับครูแต่ละคน					
12. บริการข่าวสารห้องสมุดผ่านสื่อสังคมออนไลน์					
13. บริการแท็บเล็ตสำหรับอ่านสื่อดิจิทัลในห้องสมุด					
14. บริการสารสนเทศดิจิทัล เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)					
15. บริการบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียน (e-Learning)					
ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน					
1. การประชุมกับคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน					
2. การร่วมมือกับครูในการพัฒนาการสอน โดยการใช้ ห้องสมุด					
3. ช่วยเหลือครูในการใช้เทคโนโลยีในการสอน					
4. วางแผนและสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ					
5. วางแผนและสอนการรู้สารสนเทศสอดแทรกในวิชาอื่น ๆ					
6. สอนการรู้สารสนเทศแทรกในวิชาที่อาจารย์ท่านอื่นสอน					
7. แนะนำนักเรียนในการใช้แหล่งสารสนเทศ					
8. จัดทำโครงการปฐมนิเทศครูใหม่ในการใช้ห้องสมุด เพื่อการสอน					
9. จัดอบรมการใช้สื่อของห้องสมุดแก่ครู					
10. จัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดสำหรับนักเรียนใหม่					
11. จัดอบรมปฏิบัติการ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับ นักเรียน					

สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
	(5) มาก- ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน- กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย- ที่สุด
12. สอนและแนะนำให้นักเรียนสร้างผลงานจากองค์ความรู้ที่ได้รับจากห้องสมุด					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูบรรณารักษ์ หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์

โรงเรียน.....เขต.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว)อายุ ปี

() ผู้บริหาร ตำแหน่ง

() ครูบรรณารักษ์ ตำแหน่ง

() ครูผู้สอน ตำแหน่ง

ระดับการศึกษา

() ปริญญาตรี สาขา

() ปริญญาโท สาขา

หน้าที่ความรับผิดชอบ

() หน้าที่หลัก

() หน้าที่อื่น ๆ

E-Mail.....เบอร์โทรศัพท์.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

2.1 ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลด้านการบริหารอย่างไร

2.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลด้านงานเทคนิคอย่างไร

2.3 ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลด้านการบริการอย่างไร

2.4 ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างไร

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

3.1 ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานห้องสมุดอย่างไรบ้าง และมีแนวทางในการแก้ไข
ปัญหา หรือแนวทางในการส่งเสริม พัฒนางานห้องสมุดในยุคดิจิทัลอย่างไร

บรรณานุกรม

- กรองกาญจน์ วัฒนสโชน. (2549). แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของ
ห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติ
การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12
พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กลุ่มส่งเสริมวัดกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550). แนวทาง
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้.
กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้.
- กาคาดิคำ, ซาร่า ซี. (2555). บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนและบรรณารักษ์ในยุคดิจิทัล.
ใน วัฒนชัย วินิจจะกูล (บรรณาธิการ), อ่าน ข้าม ชาติ สู่ความเป็นพลเมือง
อาเซียนด้วยการอ่าน (หน้า 57-73). กรุงเทพมหานคร: สำนักอุทยานการเรียนรู้.
- กุหลาบ ปิ่นลายนาถ. (ม.ป.ป.). การปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวิริยาสัน.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด
(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จิตภา มีเพชร. (2552). ห้องสมุดโรงเรียนยุคใหม่. วารสารการศึกษาไทย, 6(54), 22-24.
- เจ็ญ ฐ์เสียน. (2557). กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับห้องสมุดสาธารณะและหอสมุดแห่งชาติ
ไต้หวันในยุคดิจิทัล. ใน วัฒนชัย วินิจจะกูล (บรรณาธิการ), รวมมิตรคิดเรื่อง
การเรียนรู้ (หน้า 33-34). กรุงเทพมหานคร: สำนักอุทยานการเรียนรู้.

- ชนาธิป พรกุล. (2555). *การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต โพธิ์นคร. (2560). *การศึกษาไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0*. ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2560, จาก <http://km.li.mahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>
- ณัฐ วัฒนพานิช. (2557). *ความรู้ทั่วไปทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธมลวรรณ ขุนไพจิต. (2550). การวิจัยกับบทบาทที่เปลี่ยนไปของบรรณารักษ์ยุคดิจิทัล. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 18(3), 140-146.
- นพลักษณ์ ทองศาสตรา. (2551). *การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- นพพร ชลาวัณย์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 9(1), 64-71.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2558). เด็กยุคดิจิทัล. *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*, (50), 79-83.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2548). *การบริหารห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: เอสอาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- บุษกร เลิศวีระศิริกุล. (2553). พลิกโฉมห้องสมุดโรงเรียนประถมให้เป็นแหล่งเรียนรู้แนวใหม่. *วารสารห้องสมุด*, 54(1), 18-25.
- บุษกร เลิศวีระศิริกุล, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และพฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2557). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารห้องสมุดโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนประถมศึกษา. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.*, 7(2), 46-62.
- พรชนิตว์ ถิ่นนาราช. (2548) *ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรพรรณ จันทร์แดง. (2557). *ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

- พิมลพรรณ ประเสริฐวงษ์ เรฟเพอร์, นนทนา เพื่อกผ่อง, นวลจันทร์ รัตนกร, เพชรภรณ์ จันทรสุตร์, สายสุดา คชเสนี, บุญถาวร หงสกุล และคนอื่น ๆ. (2558). การใช้ห้องสมุด (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งฤดี อภิวัฒน์สร. (2550). ห้องสมุดและสารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- เลศ วัดสัน. (2560). แนวคิดใหม่ในการพัฒนาพื้นที่ห้องสมุด. ใน วัฒนชัย วินิจจะกุล (บรรณาธิการ), โหล (หน้า 80). กรุงเทพมหานคร: สำนักอุทยานการเรียนรู้.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2558). ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อปฏิรูปสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักอุทยานการเรียนรู้.
- วัชรฤทัย บุญธินันท์. (2559). การศึกษากับการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2560, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). การจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุด. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักอุทยานการเรียนรู้. (2557). คิด เรื่อง สังคมฐานความรู้ การจัดการความรู้ การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักอุทยานการเรียนรู้. (2560ก). การรู้ดิจิทัลกับทักษะไอทีเพื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักอุทยานการเรียนรู้. (2560ข). เรียนรู้แบบ Constructionism สร้างคนให้กล้าคิด ไม่ใช่ผลิตคนให้เชื่อ. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

สำนักอุทยานการเรียนรู้. (2560ค). *อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นยังไม่พอดังเขียนไว้ค*
เป็นด้วย. กรุงเทพมหานคร: สำนักอุทยานการเรียนรู้.

สุขุม เฉลยทรัพย์. (2552). *โพลล์: ทำให้ “ห้องสมุด” เป็นมากกว่า “ห้องสมุด”*.

กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

สุทธิลักษณ์ ตรองใจ. (2554). *รูปแบบห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับ*
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุนิษา ชันนุ้ย. (2550). *ห้องสมุดยุคใหม่: ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์กับบทบาทใหม่ของ*
บรรณารักษ์. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 18(3), 136-139.

สุภาพ กัญญาคำ. (2555). *การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับ*
นักเรียนมัธยมศึกษา. คุษณิพนธ์ปรัชญาคุษณิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยหลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สุวณิ อึ้งวรากร. (2558). *ครู: อกิวิธณการเรียนรู้สู่คุณภาพการศีกษาในศตวรรษที่ 21*.
วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 2(1), 65-78.

สุวิมล ณะผลเลิศ. (2552). *ห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุด-
แห่งประเทศไทย.

เหยียน เลก ขอ. (2560). *นวัตกรรมการให้บริการของห้องสมุดแห่งชาติสิงคโปร์*.

ใน วัฒนชัย วินิจจะกุล (บรรณาธิการ), *โหล* (หน้า 27-43). กรุงเทพมหานคร:
สำนักอุทยานการเรียนรู้.

อดุลย์ ไทรเล็กทิม. (2559). *กลวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 6(พิเศษ ข), 397-407.

อภิรดี อันประเสริฐ. (2554). *การใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*
ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. *รังสิตสารสนเทศ*, 17(1), 49-60.

อรนุช ลิมตศิริ. (2557). *การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- อัมภา วังกาฮาด. (2556). *ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- Haycock, K. (1995a). Research imperatives for information professionals: developing foundations for effectiveness, *School Library Media Annual*, 13, 113-126.
- Haycock, K. (1995b). Research in teacher-librarianship and the institutionalization of change. *School Library Media Quarterly*, 23(4), 227-233.
- Lo, P., Chen, J. C., Dukic, Z., Youn, Y., Hirakue, Y., & Nakashima, M. et al. (2014). The roles of the school librarians as information literacy specialists: A comparative study between Hong Kong, Shanghai, South Korea, Taipei and Japan. *New Library World*, 115(7/8), 314-338.
- Lo, P., & Chiu, D. K. (2015). Enhanced and changing roles of school librarians under the digital age. *New Library World*, 116(11/12), 696-710.
- Lonsdale, M. (2003). *Impact of school libraries on student achievement: A review of the research*. Australia: Australian School Library Association.
- The IFLA School Libraries Section Standing Committee. (2015). *IFLA school library guidelines* (2nd ed.). Netherlands: International Federation of Library Associations and Institutions.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววิสากร คำคุ้ม
วัน เดือน ปีเกิด	11 กุมภาพันธ์ 2525
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2542 สำเร็จปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต จากสถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2547
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	ครูบรรณารักษ์ โรงเรียนไทยคริสเตียน 1023/1 ซ. ปรีดี พนมยงค์ 41 ถ. สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร